

Βρυξέλλες, 28 Φεβρουαρίου 2025
(OR. en)

6646/25

**Διοργανικός φάκελος:
2025/0035(NLE)**

**RECH 71
ATO 7
COMPET 102**

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	28 Φεβρουαρίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2025) 60 final
Θέμα:	Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2026-2027 με το οποίο συμπληρώνεται το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» και σχετικά με την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/765

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 60 final.

συνημμ.: COM(2025) 60 final

Βρυξέλλες, 28.2.2025
COM(2025) 60 final

2025/0035 (NLE)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2026-2027 με το οποίο συμπληρώνεται το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» και σχετικά με την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/765

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η παρούσα πρόταση για πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ για την περίοδο 2026-2027 (στο εξής: Πρόγραμμα) παρατείνει ουσιαστικά το τρέχον πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ για την περίοδο 2021-2025 (στο εξής: Πρόγραμμα της περιόδου 2021-2025)¹ για τα εναπομένοντα 2 έτη² του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (στο εξής: ΠΔΠ)³.

Το προτεινόμενο Πρόγραμμα, αν και χωριστό, διατηρεί τα περισσότερα από τα χαρακτηριστικά του προηγούμενου προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των βασικών ερευνητικών δραστηριοτήτων του⁴. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο του Προγράμματος είχε ήδη καθοριστεί σε 598 εκατ. EUR (σε τρέχουσες τιμές) κατά την έγκριση του ΠΔΠ. Η πρόταση καθορίζει τον προϋπολογισμό για τις άμεσες και έμμεσες δράσεις, τους γενικούς και ειδικούς στόχους, και περιγράφει τα μέσα στήριξης.

Η Επιτροπή θα επιδιώξει την υλοποίηση του Προγράμματος με τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- Η έρευνα στον τομέα της ασφάλειας θα παράσχει: i) εργαλεία και καθοδήγηση στους φορείς εκμετάλλευσης πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής και στις αρχές ασφάλειας για την παρακολούθηση της ασφάλειας των υφιστάμενων πυρηνικών εγκαταστάσεων· ii) τεχνογνωσία και λύσεις που θα επιτρέψουν στους μελλοντικούς πυρηνικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, συμπεριλαμβανομένων των μικρών δομοστοιχειωτών αντιδραστήρων (στο εξής: SMR), να πληρούν τις απαιτήσεις ασφάλειας· και iii) εργαλεία και μεθόδους στις αρχές ασφάλειας για τη δοκιμή νέων σχεδίων και τη διευκόλυνση της αδειοδότησης. Η χρηματοδότηση ερευνητικών έργων στον τομέα αυτόν θα είναι ιδιαίτερα επιλεκτική, καθώς το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού για τησχάση θα απορροφηθεί από συγχρηματοδοτούμενες συμπράξεις.
- Το Πρόγραμμα θα παράσχει στις συγχρηματοδοτούμενες ευρωπαϊκές συμπράξεις για την έρευνα στον τομέα τηςσχάσης (ακτινοπροστασία, διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων, πυρηνικά υλικά) πρόσθετη χρηματοδότηση ώστε να διασφαλιστεί ότι μπορούν να προσαρμόζονται στο μεταβαλλόμενο ερευνητικό τοπίο και να συμπεριλαμβάνουν νέους ενδιαφερόμενους φορείς και όλα τα κράτη μέλη.

¹ Κανονισμός (Ευρατόμ) 2021/765 του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2021, σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2021-2025, με το οποίο συμπληρώνεται το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» και σχετικά με την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) 2018/1563 (ΕΕ L 167I της 12.5.2021, σ. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

² Τα Προγράμματα Ευρατόμ είναι μικρότερης διάρκειας από άλλα προγράμματα δαπανών στο πλαίσιο της ΣΛΕΕ, καθώς το άρθρο 7 της Συνθήκης Ευρατόμ περιορίζει τα προγράμματα αυτά σε 5 έτη.

³ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433I της 22.12.2020, σ. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

⁴ Οι δραστηριότητες αυτές αφορούν την πυρηνική ασφάλεια, την πυρηνική προστασία, τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωθέντων καυσίμων, την ακτινοπροστασία και την παραγωγή ενέργειας με σύντηξη.

- Το Πρόγραμμα θα επιδιώξει να διατηρήσει την ηγετική θέση της ΕΕ στην έρευνα στον τομέα της σύντηξης, δρομολογώντας μια ευρωπαϊκή σύμπραξη κοινού προγραμματισμού που θα φέρει σε επαφή ενδιαφερόμενα μέρη από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα για την αντιμετώπιση εμποδίων στη διαδικασία σχεδιασμού και κατασκευής ενός πρώτου σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με σύντηξη.
- Το Πρόγραμμα θα συνεχίσει να στηρίζει μακροπρόθεσμες δράσεις στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, προσφέροντας στους σπουδαστές και τους ερευνητές κινητικότητα και πρόσβαση σε υποδομές, και παρέχοντας στα ενδιαφερόμενα μέρη και στους χρήστες σταθερότητα και προβλεψιμότητα. Θα δοθεί έμφαση στη μεγαλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ των δράσεων αυτών, των συμπράξεων και των υπό εξέλιξη και νέων έργων.
- Το Πρόγραμμα θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί την έρευνα σχετικά με την ανάπτυξη τεχνικών για τη στήριξη των προσπαθειών που αφορούν τις πυρηνικές διασφαλίσεις, την πυρηνική προστασία και τη μη διάδοση, δεδομένης της σημαντικής αύξησης της ανάπτυξης τεχνολογιών πυρηνικής σχάσης παγκοσμίως.

Εάν δεν αναληφθεί δράση στον τομέα της πυρηνικής έρευνας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι πιθανό ότι μόνο τα μεγαλύτερα κράτη μέλη θα έχουν την ικανότητα να διατηρούν εθνικά προγράμματα. Η ενδοευρωπαϊκή συνεργασία είναι πιθανό να περιοριστεί στα εν λόγω μεγαλύτερα κράτη μέλη και σε διμερείς συμφωνίες. Τα μικρότερα κράτη μέλη ενδέχεται να αντιμετωπίσουν επιστημονική απομόνωση και απώλεια εμπειρογνώσιας. Στόχος του Προγράμματος είναι να συμπεριλάβει όλα τα κράτη μέλη και όλες τις ερευνητικές προσπάθειες, συμπληρώνοντας παράλληλα το πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ, το οποίο στηρίζει τη μη πυρηνική έρευνα.

Η Επιτροπή ξεκίνησε τις προετοιμασίες για την πρόταση ζητώντας τη γνώμη της Επιστημονικής και Τεχνικής Επιτροπής Ευρατόμ (στο εξής: ΕΤΕ), όπως απαιτείται από τη νομική βάση⁵. Η ΕΤΕ εξέδωσε γνώμη⁶ την οποία η Επιτροπή έλαβε υπόψη της κατά την εκπόνηση της παρούσας πρότασης.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Το Πρόγραμμα θα συνεχίσει τις ερευνητικές δραστηριότητες του προηγούμενου προγράμματος. Συνάδει και συμπληρώνει το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη»⁷ στον τομέα της πυρηνικής έρευνας. Εφαρμόζει τους κανόνες συμμετοχής και διάδοσης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και χρησιμοποιεί τα ίδια μέσα, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών συμπράξεων⁸. Οι διατάξεις για τις συνέργειες⁹ διασφαλίζουν επίσης ότι τα δύο προγράμματα αλληλοσυμπληρώνονται.

⁵ Βλ. επίσης «Νομική βάση» και «Επιλογή της νομικής πράξης» στο τμήμα 2.

⁶ *Priorities for European nuclear research & training: An STC Opinion* (Προτεραιότητες της ευρωπαϊκής πυρηνικής έρευνας και κατάρτισης: Γνώμη της ΕΤΕ) (STC-2023-16 FINAL, 20.10.2023). https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/8908a4d4-ad88-465f-9c9b-bbbf0e7174cc_en?filename=priorities-for%20european-nuclear-research.pdf.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

⁸ Βλ. άρθρα 9 και 7 και άρθρο 6 παράγραφος 3 της παρούσας πρότασης και άρθρο 10 και παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Με τη στήριξη της έρευνας αριστείας και τη διασφάλιση των κατάλληλων συνθηκών για την έρευνα και την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, η πρόταση συνάδει με τις πολιτικές της ΕΕ που επιδιώκουν την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ.

Το Πρόγραμμα θα στηρίξει ερευνητικές πρωτοβουλίες στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας και στους στρατηγικούς τομείς που λαμβάνουν στήριξη από τον κανονισμό για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών¹⁰. Θα στηρίξει επίσης τις πρωτοβουλίες ασφάλειας της πρόσφατα συσταθείσας ευρωπαϊκής βιομηχανικής συμμαχίας για τους μικρούς δομοστοιχειωτούς αντιδραστήρες.

Το Πρόγραμμα θα συμβάλει στην εφαρμογή του κεφαλαίου 7 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (στο εξής: Συνθήκη) σχετικά με τις πυρηνικές διασφαλίσεις¹¹. Θα συμβάλει επίσης στα θεματολόγια και στις στρατηγικές της ΕΕ στον τομέα της προστασίας, στηρίζοντας την έρευνα για την πυρηνική προστασία.

Η έρευνα που χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα θα στηρίξει την εφαρμογή των οδηγιών Ευρατόμ σχετικά με την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων¹², την ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων¹³ και την ακτινοπροστασία¹⁴.

Το πρόγραμμα θα συνεχίσει επίσης να στηρίζει την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Διεθνούς Συνεργασίας για την Πυρηνική Ασφάλεια¹⁵ και των πυρηνικών και ραδιολογικών πτυχών του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας¹⁶.

⁹ Βλ. άρθρο 10 παράγραφος 2 της παρούσας πρότασης και άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1735 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου μέτρων για την ενίσχυση του οικοσυστήματος παραγωγής τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ευρώπης και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724 (ΕΕ L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

¹¹ Οι παραπομπές στη Συνθήκη γίνονται στην ενοποιημένη έκδοση. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:02016A/TXT-20240901>

¹² Οδηγία 2009/71/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2009, περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων (ΕΕ L 172 της 2.7.2009, σ. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>).

¹³ Οδηγία 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2011, η οποία θεσπίζει κοινοτικό πλαίσιο για την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων (ΕΕ L 199 της 2.8.2011, σ. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

¹⁴ Οδηγία 2013/59/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφαλείας για την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες και την κατάργηση των οδηγιών 89/618/Ευρατόμ, 90/641/Ευρατόμ, 96/29/Ευρατόμ, 97/43/Ευρατόμ και 2003/122/Ευρατόμ (ΕΕ L 13 της 17.1.2014, σ. 1).

¹⁵ Κανονισμός (Ευρατόμ) 2021/948 του Συμβουλίου, της 27ης Μαΐου 2021, για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Διεθνούς Συνεργασίας για την Πυρηνική Ασφάλεια που συμπληρώνει τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας — Παγκόσμια Ευρώπη βάσει της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και για την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 237/2014 (ΕΕ L 209 της 14.6.2021, σ. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/59/oj>).

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/947 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας — Παγκόσμια Ευρώπη, για την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης αριθ. 466/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 του Συμβουλίου (ΕΕ L 209 της 14.6.2021, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Σύμφωνα με τη Συνθήκη, η Επιτροπή οφείλει να προωθεί και να διευκολύνει τις πυρηνικές έρευνες στα κράτη μέλη και να τις συμπληρώνει με την εκτέλεση του προγράμματος ερευνών και εκπαιδεύσεως της Κοινότητας (άρθρο 4). Το Συμβούλιο εκδίδει ομοφώνως, προτάσει της Επιτροπής, το εν λόγω πρόγραμμα (άρθρο 7).

Σύμφωνα με τη Συνθήκη, δεν ζητείται η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αλλά στο παρελθόν ο ασκών την εκ περιτροπής προεδρία του Συμβουλίου καλούσε το Κοινοβούλιο να διατυπώσει παρατηρήσεις σχετικά με τους προτεινόμενους κανονισμούς για τη θέσπιση των Προγραμμάτων Ευρατόμ. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή θα τηρείται ενήμερη, όπως απαιτείται από τη νομική βάση (άρθρο 7).

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Το Πρόγραμμα βοηθά τα κράτη μέλη, ανεξάρτητα από την εθνική τους επιλογή να παράγουν ή να καταναλώνουν ενέργεια πυρηνικής σχάσης, να συνεργάζονται για την ανάπτυξη των ευκαιριών που προσφέρει η πυρηνική επιστήμη και για τη μείωση των κινδύνων από τις διάφορες εφαρμογές της ιοντίζουσας ακτινοβολίας.

Το Πρόγραμμα παρουσιάζει ενδιαφέρον τόσο για τα 12 κράτη μέλη στα οποία λειτουργούν πυρηνικοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής στο πλαίσιο του εθνικού ενεργειακού τους μείγματος, όσο και για τα πολλά άλλα κράτη μέλη στα οποία λειτουργούν αντιδραστήρες για ερευνητικούς σκοπούς ή για την παραγωγή ραδιοϊσοτόπων. Πράγματι, το Πρόγραμμα παρουσιάζει ενδιαφέρον για όλες τις χώρες της ΕΕ που χρησιμοποιούν ραδιοϊσότοπα για ιατρικούς σκοπούς. Η ανάπτυξη και η ανταλλαγή ικανοτήτων στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας και της ασφαλούς διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων αναμένεται να ωφελήσουν όλα τα κράτη μέλη.

Η ανάπτυξη της παραγωγής ενέργειας με σύντηξη, η οποία απαιτεί ερευνητικές προσπάθειες σε πολύ μεγάλη κλίμακα, είναι προς το συμφέρον όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Τέλος, όλα τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν ή επωφελούνται από την ακτινοβολία σε ιατρικές, βιομηχανικές, γεωργικές, περιβαλλοντικές εφαρμογές και εφαρμογές προστασίας. Τα εναρμονισμένα πρότυπα που καθορίζονται στις διάφορες οδηγίες Ευρατόμ υπογραμμίζουν σαφώς την ανάγκη για ενιαία προσέγγιση των τεχνικών θεμάτων και της κατάρτισης σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η πυρηνική προστασία αποτελεί εθνική αρμοδιότητα. Ωστόσο, για να ενισχυθεί η ανάπτυξη ικανοτήτων σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, οι άμεσες δράσεις του Προγράμματος συμβάλλουν στην αντιμετώπιση ορισμένων από τις προκλήσεις με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη η ΕΕ στον τομέα της προστασίας, καθώς και των παγκόσμιων διαστάσεων των εν λόγω προκλήσεων στους τομείς του μετριασμού των κινδύνων για τη χημική, βιολογική, ραδιολογική και πυρηνική ασφάλεια (ΧΒΡΠ), της ανίχνευσης πυρηνικών και ραδιολογικών υλικών και της εγκληματολογικής ανάλυσης, καθώς και της κατάλληλης κατάρτισης. Οι διασφαλίσεις αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας Ευρατόμ και η συνεχής τεχνική υποστήριξη, η έρευνα και η ανάπτυξη στον τομέα αυτόν μέσω άμεσων δράσεων είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος διασφαλίσεων της Ευρατόμ.

- **Αναλογικότητα**

Το Πρόγραμμα προβλέπει μέτρα για τη στήριξη των ερευνητών και τον συντονισμό των ερευνητικών προσπαθειών των κρατών μελών με σκοπό την αποφυγή αλληλεπικαλύψεων, τη διατήρηση κρίσιμης μάζας σε βασικούς τομείς και τη διασφάλιση ότι τα δημόσια κονδύλια δαπανώνται με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο. Τα εν λόγω μέτρα μπορούν να οδηγήσουν σε επιπρόσθετες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία. Επίσης, είναι αναγκαία για τη στήριξη της χάραξης πολιτικής και την επίτευξη των στόχων που τίθενται στις πολιτικές της ΕΕ. Τα προτεινόμενα μέτρα δεν υπερβαίνουν όσα είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της Κοινότητας.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Το Πρόγραμμα θα υλοποιηθεί με κανονισμό του Συμβουλίου, όπως και το προηγούμενο πρόγραμμα. Το γεγονός αυτό γεννά δικαιώματα και υποχρεώσεις για τους δικαιούχους που είναι δεσμευτικά ως προς όλα τα μέρη τους και εφαρμόζονται άμεσα στο σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ και των συνδεδεμένων με το Πρόγραμμα χωρών. Αυτό συνάδει επίσης με τον τρόπο με τον οποίο καταρτίζονται άλλα προγράμματα δαπανών της ΕΕ.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Η παρούσα πρόταση βασίστηκε στην εκ των υστέρων αξιολόγηση¹⁷ των Προγραμμάτων έρευνας και εκπαίδευσης της Ευρατόμ για την περίοδο 2014-2020¹⁸ και στην ενδιάμεση αξιολόγηση¹⁹ του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025.

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Πρόγραμμα της περιόδου 2014-2020 παρείχε σημαντική στήριξη για την πυρηνική ασφάλεια, την πυρηνική προστασία και την ακτινοπροστασία και συνέβαλε στη διασφάλιση ότι η Ευρώπη πληροί τα υψηλότερα πρότυπα στους εν λόγω τομείς. Το Πρόγραμμα της περιόδου 2014-2020 συνέβαλε επίσης στη μακροπρόθεσμη απανθρακοποίηση του ενεργειακού συστήματος της ΕΕ με τους εξής τρόπους: i) με την παροχή βάσης γνώσεων και λύσεων για τη μακροπρόθεσμη λειτουργία των υφιστάμενων πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής· ii) με την προώθηση των γνώσεων και των τεχνολογιών που απαιτούνται για την ανάπτυξη της παραγωγής ενέργειας με σύντηξη· και iii) με την ανάπτυξη της μελέτης ασφάλειας για τα προηγμένα πυρηνικά συστήματα. Το

¹⁷ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος έρευνας και εκπαίδευσης της Ευρατόμ 2014-2020 [COM(2024) 549 final της 28.11.2024].

¹⁸ Θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (Ευρατόμ) αριθ. 1314/2013 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το πρόγραμμα έρευνας και εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (2014-2018) με το οποίο συμπληρώνεται το «Ορίζοντας 2020 — Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία» (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 948, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1314/oj>) και τον κανονισμό (Ευρατόμ) 2018/1563 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με το πρόγραμμα έρευνας και εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (2019-2020) με το οποίο συμπληρώνεται το «Ορίζοντας 2020 — Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία» και την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1314/2013 (ΕΕ L 262 της 19.10.2018, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>).

¹⁹ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ για την περίοδο 2021-2025 [COM(2025) AAA, HH.MM.2025].

Πρόγραμμα συνέβαλε επίσης στη διατήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη βασικών πυρηνικών δεξιοτήτων μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης των γνώσεων και της ευρείας προσφοράς εκπαίδευσης και κατάρτισης, στηρίζοντας παράλληλα συνεχώς τις πολιτικές που αφορούν την πυρηνική ενέργεια. Το Πρόγραμμα ωφέλησε ιδιαίτερα τα μικρότερα κράτη μέλη, τα οποία μπόρεσαν να επωφεληθούν από οικονομίες κλίμακας και από την ανοικτή πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του JRC. Τα κράτη μέλη που δεν χρησιμοποιούν πυρηνική ενέργεια συμμετείχαν κυρίως σε έργα ακτινοπροστασίας, ιατρικών εφαρμογών και διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων. Ορισμένα από αυτά συμμετείχαν επίσης στην έρευνα για την πυρηνική ασφάλεια και τα πυρηνικά δεδομένα με σκοπό τη διατήρηση σημαντικών ικανοτήτων στους εν λόγω τομείς.

Μετά την εκ των υστέρων αξιολόγηση, η ενδιάμεση αξιολόγηση του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025 επιβεβαιώνει τη συνεχιζόμενη συνάφειά του και τη σημαντική στήριξη που παρέχει για την ασφαλή και προστατευμένη χρήση των πυρηνικών τεχνολογιών μέσω του ευρέος ερευνητικού χαρτοφυλακίου άμεσων και έμμεσων δράσεων.

Η αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η διατήρηση του πεδίου εφαρμογής και του προϋπολογισμού του Προγράμματος για την έρευνα στον τομέα της σχάσης στο ίδιο επίπεδο με το Πρόγραμμα της περιόδου 2021-2025 θα εξασφαλίσει τη συνέχεια της έρευνας για την ασφαλή λειτουργία των υφιστάμενων πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής στην Ευρώπη και για την αξιολόγηση της ασφάλειας των νέων τεχνολογιών αντιδραστήρων. Ωστόσο, η χρηματοδότηση ερευνητικών έργων στον τομέα αυτόν θα είναι ιδιαίτερα επιλεκτική, καθώς το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού για τη σχάση θα απορροφηθεί από συγχρηματοδοτούμενες συμπράξεις. Επίσης, το σημερινό πεδίο εφαρμογής και επίπεδο χρηματοδότησης δεν θα είναι επαρκή εάν η ΕΕ επιθυμεί i) να καλύψει τη διαφορά με τους διεθνείς ανταγωνιστές, ii) να αντιμετωπίσει καίρια ζητήματα για την ανάπτυξη SMR, προηγμένων καυσίμων και κύκλων καυσίμου, και iii) να αυξήσει σημαντικά τις πυρηνικές δεξιότητες στην ΕΕ.

Το Πρόγραμμα θα πρέπει να συνεχίσει να παρέχει χρηματοδότηση κατά την περίοδο 2026-2027 για τις συγχρηματοδοτούμενες ευρωπαϊκές συμπράξεις για την έρευνα στον τομέα της σχάσης: PIANOFORTE (ακτινοπροστασία), EURAD-2 (διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων) και Connect-NM (πυρηνικά υλικά). Οι εν λόγω συμπράξεις είναι αποτέλεσμα μακροπρόθεσμων προσπαθειών της ερευνητικής κοινότητας, των ενδιαφερόμενων μερών και των κρατών μελών για την επίτευξη προόδου σε συνδυασμό με ένα κοινό ερευνητικό θεματολόγιο και για την αντιμετώπιση βασικών προκλήσεων σε όλους τους σχετικούς τομείς. Μολονότι έχει σημειωθεί επιστημονική πρόοδος μέχρι σήμερα, η Επιτροπή θα προωθήσει την περαιτέρω βελτίωση της οργάνωσης και της λειτουργίας των συμπράξεων, ώστε να διασφαλιστεί ότι η έρευνα που χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Ευρατόμ παραμένει συναφής για όλους τους πολίτες της ΕΕ και ότι αντιμετωπίζει τις πλέον πιεστικές προκλήσεις όσον αφορά την ακτινοπροστασία, τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων και τα πυρηνικά υλικά. Η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις συμπράξεις, ώστε να λαμβάνονται συστηματικά υπόψη οι μακροπρόθεσμες προοπτικές ευρέος φάσματος ενδιαφερόμενων μερών και κρατών μελών με βιώσιμο τρόπο.

Τα αποτελέσματα της χρηματοδοτούμενης από την Ευρατόμ έρευνας στον τομέα της σύντηξης είναι εντυπωσιακά, αλλά δεν επαρκούν για την έγκαιρη διάθεση της ενέργειας από σύντηξη στην αγορά, ώστε να υποστηριχθούν οι προσπάθειες της ΕΕ για απανθρακοποίηση και να τονωθεί η ανταγωνιστικότητα. Είναι αναγκαίο να εντοπιστούν τα κρίσιμα ζητήματα και οι κρίσιμοι κίνδυνοι που συνδέονται με την κατασκευή του σταθμού ηλεκτροπαραγωγής

από σύντηξη, οι οποίοι θα πρέπει να κατευθύνουν την έρευνα που χρηματοδοτείται από την Ευρατόμ τόσο σήμερα όσο και κατά τα επόμενα έτη, με βάση προηγούμενες και σε εξέλιξη πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία της ΕΕ, ιδίως ο ITER. Το πρώτο βήμα ήταν η σύσταση της ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για τη σύντηξη²⁰ το 2024, η οποία, όπως και η προηγούμενη συμβουλευτική επιτροπή για τη σύντηξη²¹, συγκεντρώνει τα κράτη μέλη σε ένα συμβουλευτικό όργανο για την υποστήριξη της καθοδήγησης, του συντονισμού και της εναρμόνισης των πρωτοβουλιών που σχετίζονται με τη σύντηξη στην Ένωση.

Το Πρόγραμμα πρέπει να εξελιχθεί ώστε να αντιμετωπιστούν τα τεχνολογικά εμπόδια που απαιτούν πρόσθετη εστίαση και επενδύσεις, με παράλληλη αύξηση της ιδιωτικής χρηματοδότησης και της αξιοποίησης της πείρας του κλάδου και αύξηση της διεθνούς συνεργασίας με αξιόπιστους εταίρους, όπου υπάρχει σαφής προστιθέμενη αξία για την ΕΕ. Η Επιτροπή έχει ήδη αρχίσει να προετοιμάζει μια ευρωπαϊκή σύμπραξη κοινού προγραμματισμού στον τομέα αυτόν, στην οποία θα συμμετέχουν ενδιαφερόμενα μέρη του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Οι δράσεις της περιόδου 2026-2027 θα προετοιμάσουν το έδαφος για την εν λόγω βασιζόμενη σε ορόσημα σύμπραξη και για συμπληρωματικές δράσεις καινοτομίας. Μια νέα σύμπραξη αυτού του είδους συνεπάγεται επίσης επανεξέταση του ρόλου και των δραστηριοτήτων της EUROfusion, η οποία θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των θεμελιωδών αρχών της επιστήμης της σύντηξης. Περισσότερες λεπτομέρειες θα παρασχεθούν στην ανακοίνωση σχετικά με τη μελλοντική στρατηγική της Ένωσης για τη σύντηξη, η οποία βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο της προετοιμασίας.

Η αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το JRC ωφελεί την Κοινότητα Ευρατόμ και διάφορα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη παρέχοντας εξαιρετικά σημαντικές αναλύσεις και μελέτες για ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων, από την πυρηνική ασφάλεια έως την προστασία και τις διασφαλίσεις. Οι αναλύσεις σχετικά με τρόπους επεξεργασίας, ελαχιστοποίησης και ανακύκλωσης των πυρηνικών αποβλήτων ή αξιολόγησης των χαρακτηριστικών και της συμπεριφοράς τους θεωρήθηκαν ιδιαίτερα σημαντικές για τον ευρωπαϊκό πυρηνικό τομέα. Παρέχοντας πυρηνικά δεδομένα, μετρήσεις και υλικό αναφοράς, το JRC συνέβαλε ουσιαστικά, ιδίως στην αξιολόγηση της ασφάλειας και της προστασίας των υφιστάμενων συστημάτων και των μελλοντικών τεχνολογιών, όπως οι SMR. Στον τομέα των διασφαλίσεων και της μη διάδοσης, η εμπειρογνομωσία και η έρευνα του JRC αποτέλεσαν πολύτιμη συνεισφορά τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του προγράμματος της Επιτροπής για τη στήριξη του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ).

Τα έργα του JRC για εφαρμογές εκτός της ηλεκτροπαραγωγής είναι εξίσου σημαντικά και υποστηρίζονται με σκοπό την προώθηση των στόχων πολιτικής της ΕΕ στον ιατρικό και τον διαστημικό τομέα. Τα αποτελέσματα της έρευνας στο πλαίσιο των άμεσων δράσεων συμβάλλουν διαρκώς και ουσιαστικά στην ασφαλή και προστατευμένη χρήση της πυρηνικής τεχνολογίας. Οι δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης του JRC προσέφεραν σημαντική προστιθέμενη αξία στα κράτη μέλη της ΕΕ, υπερβαίνοντας κατά πολύ τις ικανότητες σε εθνικό επίπεδο. Οι άμεσες δράσεις του στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, σε συνδυασμό με την πρόσβαση στις πυρηνικές εγκαταστάσεις του, συμπληρώνουν τις ικανότητες των κρατών μελών και αποτελούν υψηλή προστιθέμενη αξία σε επίπεδο ΕΕ, συμβάλλοντας στην ανεξάρτητη έρευνα εντός της Κοινότητας Ευρατόμ. Οι άμεσες δράσεις του JRC στηρίζουν επίσης την εφαρμογή και την παρακολούθηση των πολιτικών της ΕΕ στους τομείς της πυρηνικής ασφάλειας, της διαχείρισης ραδιενεργών

²⁰ Ομάδα εμπειρογνομόνων της Επιτροπής E03929.

²¹ Απόφαση του Συμβουλίου, της 16 Δεκεμβρίου 1980, για τη σύσταση συμβουλευτικής επιτροπής για το πρόγραμμα σύντηξης (δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

αποβλήτων, της ακτινοπροστασίας, των πυρηνικών διασφαλίσεων, καθώς και των πρωτοβουλιών για τη μη διάδοση.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής του για τις οικείες πυρηνικές δραστηριότητες και σύμφωνα με τις συστάσεις της ενδιάμεσης αξιολόγησης, το JRC θα επικεντρωθεί στη βελτιστοποίηση της χρήσης των πυρηνικών υποδομών του και στη διασφάλιση της βιώσιμης λειτουργίας τους. Το JRC συνεχίζει την κατασκευή του νέου κτιρίου στην Καρλσρούη (πτέρυγα M) και εργάζεται για τη συγκέντρωση πειραματικών δραστηριοτήτων με χρήση ραδιενεργών υλικών σε δύο τοποθεσίες (Καρλσρούη και Geel). Το JRC, χρησιμοποιώντας τη νέα προσέγγιση βάσει χαρτοφυλακίου στο πρόγραμμα εργασιών του, θα συνεχίσει να βελτιώνει τις συνέργειες μεταξύ διαφόρων ερευνητικών τομέων, αξιοποιώντας στο έπακρο τόσο τις πυρηνικές όσο και τις μη πυρηνικές δραστηριότητες. Το JRC θα βελτιώσει επίσης την οικεία ικανότητα ανάλυσης προοπτικών και θα αξιοποιήσει καλύτερα τις οικείες υφιστάμενες ικανότητες για την ανάλυση των τάσεων και τον καθορισμό της δικής του πυρηνικής έρευνας. Θα παράσχει επίσης στα κράτη μέλη χρήσιμες επιστημονικές γνώσεις για την ανάπτυξη των εθνικών στρατηγικών τους για τα ραδιενεργά απόβλητα και θα τα βοηθήσει να ανταλλάξουν εμπειρίες και ορθές πρακτικές. Όσον αφορά τις ικανότητες στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, εκτός από τη συνέχιση της παροχής εξειδικευμένης κατάρτισης, το JRC θα συνεχίσει να αναπτύσσει μεθοδολογίες για τη στήριξη της εκτίμησης και της παρακολούθησης των αναγκών των κρατών μελών σε ανθρώπινους πόρους στον πυρηνικό τομέα μέσω του ευρωπαϊκού παρατηρητηρίου ανθρώπινων πόρων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 2024 η Επιτροπή διεξήγαγε κοινή πρόσκληση υποβολής στοιχείων και δημόσια διαβούλευση για την ενδιάμεση αξιολόγηση του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025 και την εκπόνηση της παρούσας πρότασης²². Η εν λόγω διαβούλευση παρείχε πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα του Προγράμματος και ανέδειξε καίριους τομείς που επιδέχονται βελτίωση. Αποκάλυψε υψηλό επίπεδο συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών σε έργα που χρηματοδοτούνται από την Ευρατόμ και προσδιόρισε τα οφέλη και τις προκλήσεις του Προγράμματος. Περισσότερες λεπτομέρειες παρέχονται στο παράρτημα V του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της ενδιάμεσης αξιολόγησης και της κατάρτισης της πρότασής της, η Επιτροπή πραγματοποίησε σειρά συνεδριάσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συγκέντρωσε στοιχεία και άντλησε εμπειρογνωσία από τις ακόλουθες πηγές:

- γνώμη της ΕΤΕ Ευρατόμ σχετικά με τις προτεραιότητες για την ευρωπαϊκή πυρηνική έρευνα και κατάρτιση²³.
- ανεξάρτητη έκθεση ομάδας εμπειρογνομόνων για την αξιολόγηση των άμεσων δράσεων του JRC στο πλαίσιο της υποστήριξης της ενδιάμεσης αξιολόγησης του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025²⁴.

²² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14180-Euratom-research-and-training-programme-for-2026-2027_el.

²³ STC-2023-16 FINAL της 20.10.2023.

²⁴ COM(2025) AAA.

- ανεξάρτητες εκθέσεις μεμονωμένων εμπειρογνομόνων σχετικά με τις έμμεσες δράσεις στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025²⁵.
- την ενδιάμεση αξιολόγηση της κοινής επιχείρησης «Σύντηξη για ενέργεια» (KE F4E)²⁶.
- την ευρωπαϊκή στρογγυλή τράπεζα υψηλού επιπέδου για την προώθηση της καινοτομίας στον τομέα της σύντηξης στις 14 Μαρτίου 2024²⁷.
- το σχέδιο στρατηγικής της ΕΕ για την ενέργεια σύντηξης της 23ης Απριλίου 2024²⁸.
- τα αποτελέσματα της συνεδρίασης των ενδιαφερόμενων μερών με θέμα «Έρευνα σε δράση και ευκαιρίες της Ευρατόμ για την Ευρώπη»²⁹.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η παρούσα πρόταση υποστηρίζεται από την ενδιάμεση αξιολόγηση του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025, στην οποία παρουσιάζονται τα επιτεύγματα του εν λόγω Προγράμματος και προτείνονται βελτιώσεις που είναι επίσης σημαντικές για την περίοδο 2026-2027.

Αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί η ενδιάμεση αξιολόγηση ως βάση τεκμηρίωσης για την προετοιμασία της πρότασης αντί να διενεργηθεί εκ των προτέρων εκτίμηση επιπτώσεων, δεδομένου ότι το Πρόγραμμα Ευρατόμ καλύπτει 5 έτη (αντί για 7 έτη στην περίπτωση των περισσότερων προγραμμάτων δαπανών του ΠΔΠ) και δεδομένου ότι η πρόταση δεν έχει νέες δημοσιονομικές επιπτώσεις. Η ενδιάμεση αξιολόγηση θεωρήθηκε ότι πληροί τις απαιτήσεις του δημοσιονομικού κανονισμού όσον αφορά την εκ των προτέρων αξιολόγηση, δεδομένου ότι είναι αρκετά πρόσφατη και ότι το Πρόγραμμα που προτείνεται στην παρούσα πρόταση θα διατηρήσει τα κύρια στοιχεία του προηγούμενου προγράμματος.

Χρησιμοποιήθηκαν επίσης τα πορίσματα της εκ των προτέρων εκτίμησης επιπτώσεων για το Πρόγραμμα της περιόδου 2021-2025³⁰, όπου εξακολουθούν να είναι συναφή.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Όπως και το προηγούμενο πρόγραμμα, το Πρόγραμμα θα υλοποιηθεί με χρήση των μέσων και των κανόνων συμμετοχής και διάδοσης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Τα μέτρα

²⁵ Ο.π.

²⁶ *Ενδιάμεση αξιολόγηση της εφαρμογής της απόφασης (Ευρατόμ) 2021/281 του Συμβουλίου, της 22ας Φεβρουαρίου 2021, για την τροποποίηση της απόφασης 2007/198/Ευρατόμ για την ίδρυση της ευρωπαϊκής κοινής επιχείρησης για τον ITER και την ανάπτυξη της πυρηνικής σύντηξης και περί παραχωρήσεως προνομίων σε αυτήν* [COM(2025) AAA, HH.MM.2025].

²⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Capisani, L., Camus, C. και Papadopoulou, M., *Fostering fusion innovation — High Level European Round Table* (Προώθηση της καινοτομίας στον τομέα της σύντηξης — Ευρωπαϊκή στρογγυλή τράπεζα υψηλού επιπέδου), Capisani, L. (συντάκτης), Camus, C. (συντάκτρια) και Papadopoulou, M. (συντάκτρια), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/621539>.

²⁸ Το σχέδιο στρατηγικής της ΕΕ για την ενέργεια σύντηξης: https://energy.ec.europa.eu/events/eu-blueprint-fusion-energy-2024-04-23_el.

²⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Rossetti di Valdalbero, D. και Janatkova, K., *Euratom research in action and opportunities for Europe – EU strategic autonomy and the future energy systems – EU Small Modular Reactors (SMRs) Declaration* [Έρευνα σε δράση και ευκαιρίες της Ευρατόμ για την Ευρώπη — Στρατηγική αυτονομία της ΕΕ και τα μελλοντικά ενεργειακά συστήματα — Δήλωση για τους μικρούς δομοστοιχειωτούς αντιδραστήρες (SMR)], Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/911262>.

³⁰ SWD(2018) 307 final.

απλούστευσης που έχουν ήδη θεσπιστεί στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα ισχύσουν επίσης για τους αιτούντες και τους δικαιούχους του Προγράμματος. Ως εκ τούτου, η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω απλούστευση που θα εφαρμοστεί και στο Πρόγραμμα Ευρατόμ. Τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025 δείχνουν ότι τα μέτρα που έχουν εφαρμοστεί μέχρι στιγμής, όπως η απλούστευση των κανόνων ελέγχου και η αναγνώριση των συνήθων λογιστικών πρακτικών του δικαιούχου, έχουν μειώσει τον διοικητικό φόρτο και ότι η διαδικασία απλούστευσης θα πρέπει να συνεχιστεί. Διατηρείται ο ενιαίος κατάλογος στόχων για τις άμεσες και έμμεσες δράσεις, ο οποίος απλούστευσε περαιτέρω τη δομή και την αξιολόγηση του Προγράμματος. Στην ενδιάμεση αξιολόγηση εξετάζονται διεξοδικότερα οι πιθανές επιπτώσεις της απλούστευσης και της μείωσης του διοικητικού φόρτου.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Ο προτεινόμενος κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αιτιολογική σκέψη 21 του προτεινόμενου κανονισμού διασφαλίζει ότι οι δράσεις του Προγράμματος συνάδουν επίσης με τον Χάρτη.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Ο προϋπολογισμός της παρούσας πρότασης υποβάλλεται σε τρέχουσες τιμές. Στο νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο που επισυνάπτεται στην πρόταση παρατίθενται οι δημοσιονομικές επιπτώσεις, καθώς και οι επιπτώσεις όσον αφορά τους ανθρώπινους και διοικητικούς πόρους. Οι επιπτώσεις αυτές είναι γνωστές από τον χρόνο κατά τον οποίο συμφωνήθηκε το χρηματοδοτικό κονδύλιο για τα Προγράμματα Ευρατόμ για το ΠΔΠ 2021-2027.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η Επιτροπή θα υλοποιήσει το Πρόγραμμα μέσω άμεσης και έμμεσης διαχείρισης από ευρωπαϊκές συμπράξεις (βλ. άρθρο 6 παράγραφος 1 της πρότασης).

Οι ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων για το Πρόγραμμα θα βασιστούν σε εκείνες του προηγούμενου προγράμματος. Εντός 4 ετών από την ολοκλήρωση του Προγράμματος θα διενεργηθεί τελική αξιολόγηση για να αξιολογηθούν τα αποτελέσματά του στην πράξη. Θα διεξαχθεί κοινή τελική αξιολόγηση των άμεσων και των έμμεσων δράσεων.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Στο κεφάλαιο I εκτίθενται οι γενικές διατάξεις του προτεινόμενου κανονισμού. Το κεφάλαιο περιλαμβάνει άρθρα σχετικά με το αντικείμενο, τους ορισμούς, τους στόχους του Προγράμματος, τον προϋπολογισμό, τη σύνδεση τρίτων χωρών με το Πρόγραμμα, την υλοποίηση και τις μορφές χρηματοδότησης, τις ευρωπαϊκές συμπράξεις, την ανοικτή επιστήμη, τις επιλέξιμες δράσεις και τους κανόνες συμμετοχής, καθώς και τη σωρευτική, εναλλακτική και συνδυασμένη χρηματοδότηση.

Οι μόνες αλλαγές σε σύγκριση με το κεφάλαιο I του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/765 είναι εκείνες που απαιτούνται για την επικαιροποίηση του κειμένου στη νέα περίοδο που

καλύπτεται από το Πρόγραμμα, την επικαιροποίηση του χρηματοδοτικού κονδυλίου και την κατάργηση των διατάξεων περί αναδρομικότητας, δεδομένου ότι ο παρών κανονισμός αναμένεται να τεθεί σε ισχύ πριν από την έναρξη του Προγράμματος.

Το κεφάλαιο II («Προγραμματισμός, παρακολούθηση, αξιολόγηση και έλεγχος») περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τα προγράμματα εργασίας, την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων, την ενημέρωση, την επικοινωνία, τη δημοσιότητα και τη διάδοση και εκμετάλλευση, την αξιολόγηση, τους ελέγχους, τη διαδικασία επιτροπής και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Δεν προτείνονται αλλαγές στο κεφάλαιο αυτό, εκτός από την κατάργηση της απαίτησης για ενδιάμεση αξιολόγηση και τη συνακόλουθη αναδιοργάνωση του άρθρου 14.

Προτείνονται μόνο ήσσονος σημασίας επικαιροποιήσεις για το κεφάλαιο III («Μεταβατικές και τελικές διατάξεις»), οι οποίες περιλαμβάνουν την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/765 και την επικαιροποίηση των άρθρων «Μεταβατικές διατάξεις» και «Έναρξη ισχύος». Οι διατάξεις περί αναδρομικότητας δεν είναι πλέον αναγκαίες και καταργούνται.

Μόνο δύο αλλαγές θα πραγματοποιηθούν στις δραστηριότητες του Προγράμματος (παράρτημα I). Η πρώτη είναι η προσθήκη διάταξης για τη διασφάλιση της συνέχισης της χρηματοδότησης των ευρωπαϊκών συμπράξεων και άλλων υπό εξέλιξη δράσεων για τις οποίες ενδέχεται να απαιτείται συμπληρωματική ενίσχυση³¹. Η διάταξη αυτή θα επιτρέψει στην Επιτροπή, μέσω προγράμματος εργασίας, να συνεχίσει να χρηματοδοτεί επιχορηγήσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025 και να καλύψει ουσιαστικά τα 7 έτη του ΠΔΠ 2021-2027.

Η δεύτερη αλλαγή στο παράρτημα I αφορά το στοιχείο γ) σχετικά με την έρευνα στον τομέα της σύντηξης, το οποίο προβλέπει τη χρηματοδότηση της έρευνας στον εν λόγω τομέα επιπλέον της χρηματοδότησης που παρέχεται στη συγχρηματοδοτούμενη ευρωπαϊκή σύμπραξη. Σύμφωνα με τα πορίσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης, η πρόσθετη χρηματοδότηση θα στηρίξει δράσεις που αντιμετωπίζουν τα κύρια εμπόδια στην ανάπτυξη της σύντηξης και θα εξασφαλίσει τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα. Η στήριξη θα παρασχεθεί μέσω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.

³¹ Το Πρόγραμμα Ευρατόμ της περιόδου 2019-2020 (η «παράταση» του Προγράμματος της περιόδου 2014-2018) περιλάμβανε παρόμοια διάταξη. Βλ. στοιχείο θ) «Ευρωπαϊκό πρόγραμμα σύντηξης» στο υποτόμημα «Εμμεσες δράσεις» στο τμήμα «Δραστηριότητες που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος» στο παράρτημα I του κανονισμού (Ευρατόμ) 2018/1563 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με το πρόγραμμα έρευνας και εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (2019-2020) με το οποίο συμπληρώνεται το «Ορίζοντας 2020 — Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία» και την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1314/2013 (ΕΕ L 262 της 19.10.2018, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>).

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2026-2027 με το οποίο συμπληρώνεται το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» και σχετικά με την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/765

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως το άρθρο 7 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβούλευσης με την Επιστημονική και Τεχνική Επιτροπή,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σκοπός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (στο εξής: Κοινότητα) είναι να συμβάλει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου στα κράτη μέλη μέσω της προώθησης και της διευκόλυνσης της πυρηνικής έρευνας στα κράτη μέλη και της συμπλήρωσής της με την εκτέλεση κοινοτικού προγράμματος έρευνας και κατάρτισης.
- (2) Η πυρηνική έρευνα μπορεί να συμβάλει στην κοινωνική και οικονομική ευημερία και στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα βελτιώνοντας την πυρηνική ασφάλεια, την πυρηνική προστασία και την ακτινοπροστασία. Η έρευνα στον τομέα της ακτινοπροστασίας έχει επιφέρει βελτιώσεις στις ιατρικές τεχνολογίες προς όφελος πολλών πολιτών, μπορεί δε να οδηγήσει σε βελτιώσεις και σε άλλους τομείς, όπως η βιομηχανία, η γεωργία, το περιβάλλον και η ασφάλεια.
- (3) Με πλήρη σεβασμό του δικαιώματος των κρατών μελών να αποφασίζουν για το ενεργειακό τους μείγμα, τα ερευνητικά αποτελέσματα του προγράμματος που θεσπίζονται με τον παρόντα κανονισμό θα μπορούσαν να συμβάλουν σε ένα κλιματικά ουδέτερο ενεργειακό σύστημα με ακίνδυνο, αποτελεσματικό και ασφαλή τρόπο.
- (4) Για να διασφαλιστεί η συνέχιση της πυρηνικής έρευνας σε επίπεδο Κοινότητας, είναι απαραίτητη η θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Κοινότητας για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2026 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027 (στο εξής: Πρόγραμμα Ευρατόμ), ώστε η διάρκειά του να ευθυγραμμίζεται με τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου¹. Το Πρόγραμμα Ευρατόμ θα συνεχίσει την υλοποίηση των κύριων ερευνητικών δραστηριοτήτων του

¹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433I της 22.12.2020, σ. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

προηγούμενου προγράμματος, με τους ίδιους ειδικούς στόχους, χρησιμοποιώντας την ίδια μέθοδο υλοποίησης.

- (5) Η έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ για την περίοδο 2021-2025² ανέδειξε τη συνάφεια των διαφόρων χαρακτηριστικών του Προγράμματος Ευρατόμ. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα εξής: i) το ευρύ ερευνητικό χαρτοφυλάκιο που στηρίζει την πυρηνική ασφάλεια, την πυρηνική προστασία και τις πυρηνικές διασφαλίσεις, την ακτινοπροστασία και τις εφαρμογές εκτός της ηλεκτροπαραγωγής· ii) η προστιθέμενη αξία της ΕΕ για την έρευνα στον τομέα της σχάσης· iii) η στήριξη των ενδιαφερόμενων μερών μέσω της βελτίωσης της ασφάλειας και της βάσης γνώσεων με σκοπό την κατοχύρωση της ασφαλούς μακροπρόθεσμης λειτουργίας των υφιστάμενων πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής· iv) η ανάπτυξη της μελέτης ασφάλειας, προστασίας και διασφαλίσεων για τα προηγμένα πυρηνικά συστήματα· v) η περαιτέρω ανάπτυξη της έρευνας στον τομέα της σύντηξης μέσω της βελτίωσης της διακυβέρνησης· και vi) ο καθορισμός των προτεραιοτήτων του προγράμματος και ο προσδιορισμός πιο αξιόπιστων και ρεαλιστικών οδών. Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα εν λόγω χαρακτηριστικά πρέπει να διατηρηθούν στην παράταση του Προγράμματος.
- (6) Η σύλληψη και ο σχεδιασμός του Προγράμματος Ευρατόμ έγιναν με βάση την ανάγκη να υπάρξει κρίσιμη μάζα υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων. Αυτό επιτυγχάνεται με τη θέσπιση περιορισμένου αριθμού ειδικών στόχων, με έμφαση στην ασφαλή χρήση της πυρηνικής σχάσης για ηλεκτροπαραγωγή και άλλες εφαρμογές εκτός της ηλεκτροπαραγωγής, στη διατήρηση και την ανάπτυξη της αναγκαίας εμπειρογνώσιας, στην προώθηση της παραγωγής ενέργειας με σύντηξη και στην υποστήριξη των πολιτικών της Ένωσης και των κρατών μελών της σχετικά με την πυρηνική ασφάλεια, τις πυρηνικές διασφαλίσεις και την πυρηνική προστασία.
- (7) Το Πρόγραμμα Ευρατόμ συνιστά σημαντικό τμήμα των προσπαθειών της Ένωσης για την περαιτέρω ανάπτυξη τεχνολογικής πρωτοπορίας και την προώθηση της αριστείας στην πυρηνική έρευνα και καινοτομία, με σκοπό τη διασφάλιση των υψηλότερων δυνατών προτύπων ασφάλειας, προστασίας, διασφαλίσεων, ακτινοπροστασίας, ασφαλούς διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, και παροπλισμού στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, σύμφωνα με τους στόχους του προγράμματος που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό.
- (8) Δεδομένου ότι όλα τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν ραδιενεργά υλικά, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η υπεύθυνη και ασφαλής διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, όπως απαιτείται από την οδηγία 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου³, προκειμένου να αποφευχθεί αδικαιολόγητη επιβάρυνση των μελλοντικών γενεών. Το Πρόγραμμα Ευρατόμ θα πρέπει να συνεχίσει να βελτιώνει και να υποστηρίζει την έρευνα και την ανάπτυξη σχετικά με τεχνολογίες και ικανότητες στον τομέα της διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.

² Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος έρευνας και εκπαίδευσης της Ευρατόμ για την περίοδο 2021-2025 [COM(2025) AAA, HH.MM.2025].

³ Οδηγία 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2011, η οποία θεσπίζει κοινοτικό πλαίσιο για την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων (ΕΕ L 199 της 2.8.2011, σ. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

- (9) Στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, η έρευνα για την παραγωγή ενέργειας με σύντηξη υλοποιείται σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό χάρτη πορείας για τη σύντηξη, στον οποίο σκιαγραφούνται οι αναγκαίες δράσεις έρευνας και ανάπτυξης στις οποίες θα βασιστεί ο σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με σύντηξη, και σύμφωνα με την απόφαση 2007/198/Ευρατόμ του Συμβουλίου⁴. Βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα το κυριότερο βήμα είναι η ολοκλήρωση της κατασκευής και η αρχική λειτουργία του ITER, οι δε ευρωπαϊκές δραστηριότητες για τον ITER θα πρέπει να συνοδεύονται από ένα δυναμικό ερευνητικό πρόγραμμα στον τομέα της σύντηξης, το οποίο θα υποστηρίζει τις μελλοντικές λειτουργίες του ITER και την προετοιμασία του πρώτου σταθμού ηλεκτροπαραγωγής από σύντηξη.
- (10) Με τη στήριξη της πυρηνικής έρευνας, το Πρόγραμμα Ευρατόμ αναμένεται να συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος-πλαisiού για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» («Ορίζων Ευρώπη») που θεσπίστηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵ και να διευκολύνει την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2030» και την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού χώρου έρευνας.
- (11) Το Πρόγραμμα Ευρατόμ θα πρέπει να επιδιώξει συνέργειες με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και άλλα προγράμματα της Ένωσης, σε θέματα μελέτης και στρατηγικού σχεδιασμού, καθώς και επιλογής έργων, διαχείρισης, επικοινωνίας, διάδοσης και αξιοποίησης αποτελεσμάτων, παρακολούθησης, λογιστικού ελέγχου και διακυβέρνησης.
- (12) Οι δράσεις του Προγράμματος Ευρατόμ θα πρέπει να είναι αναλογικές, χωρίς να διπλασιάζεται ή να παραγκωνίζεται η ιδιωτική χρηματοδότηση, και θα πρέπει να έχουν σαφή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Διασφαλίζεται έτσι η συνοχή μεταξύ των δράσεων του Προγράμματος Ευρατόμ και των κανόνων της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις και αποφεύγονται οι αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.
- (13) Παρόλο που το κάθε κράτος μέλος θα αποφασίσει μόνο του αν θα χρησιμοποιήσει ή όχι την πυρηνική ενέργεια, αναγνωρίζεται επίσης ότι η πυρηνική ενέργεια έχει διαφορετικό ρόλο στα διάφορα κράτη μέλη. Το Πρόγραμμα Ευρατόμ θα συμβάλει επίσης στην προώθηση ευρείας συζήτησης μεταξύ όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τις ευκαιρίες και τους κινδύνους της πυρηνικής ενέργειας.
- (14) Για την αντιμετώπιση των αναγκών εκπαίδευσης και κατάρτισης, το Πρόγραμμα Ευρατόμ θα πρέπει να παρέχει στήριξη μέσω χρηματοδοτικών συνεισφορών, ώστε οι ερευνητές του τομέα της πυρηνικής ενέργειας να μπορούν να επωφελούνται από τις δράσεις Marie Skłodowska-Curie (MSCA) επί ίσοις όροις με τους ερευνητές άλλων τομέων.

⁴ Απόφαση 2007/198/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 27ης Μαρτίου 2007, περί ιδρύσεως της ευρωπαϊκής κοινής επιχείρησης για τον ITER και την ανάπτυξη της πυρηνικής σύντηξης και περί παραχωρήσεως προνομίων σε αυτήν (ΕΕ L 90 της 30.3.2007, σ. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj>).

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαisiού έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

- (15) Ο παρών κανονισμός καθορίζει δημοσιονομικό κονδύλιο για το σύνολο της διάρκειας του Προγράμματος Ευρατόμ, το οποίο αποτελεί το ποσό προνομιακής αναφοράς, κατά την έννοια του σημείου 18 της διοργανικής συμφωνίας της 16ης Δεκεμβρίου 2020 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, καθώς και τους νέους ίδιους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων⁶, για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού.
- (16) Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷ (στο εξής: δημοσιονομικός κανονισμός) εφαρμόζεται στο Πρόγραμμα Ευρατόμ. Ο δημοσιονομικός κανονισμός θεσπίζει κανόνες για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης, μεταξύ των οποίων κανόνες για τις επιχορηγήσεις, τα βραβεία, τις προμήθειες, την έμμεση διαχείριση, τα χρηματοδοτικά μέσα, τις δημοσιονομικές εγγυήσεις, τη χρηματοδοτική συνδρομή και την αμοιβή εξωτερικών εμπειρογνομόνων. Οι κανόνες που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 322 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ) περιλαμβάνουν επίσης γενικό καθεστώς αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης.
- (17) Τα είδη χρηματοδότησης και οι μέθοδοι εφαρμογής στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επιλέγονται βάσει της καταλληλότητάς τους να επιτύχουν τους ειδικούς στόχους των δράσεων και να παράγουν αποτελέσματα, λαμβανομένων υπόψη ιδίως του κόστους των ελέγχων, του διοικητικού φόρτου και του εκτιμώμενου κινδύνου μη συμμόρφωσης. Για τις επιχορηγήσεις λαμβάνεται υπόψη η χρήση των κατ' αποκοπή ποσών, των ενιαίων συντελεστών και των μοναδιαίων δαπανών.
- (18) Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην εξασφάλιση επαρκούς συμμετοχής των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (στο εξής: ΜΜΕ) και του ιδιωτικού τομέα γενικότερα. Η ποσοτική και ποιοτική εκτίμηση της συμμετοχής των ΜΜΕ θα πραγματοποιηθεί ως μέρος της διαδικασίας αξιολόγησης και παρακολούθησης.
- (19) Οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του Προγράμματος Ευρατόμ θα πρέπει να στοχεύουν στην εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και στην προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το άρθρο 8 της ΣΛΕΕ. Η διάσταση του φύλου θα πρέπει να ενσωματώνεται στην έρευνα και την καινοτομία και να εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια του ερευνητικού κύκλου.
- (20) Με στόχο την εμβάθυνση της σχέσης μεταξύ της επιστήμης και της κοινωνίας και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού στην επιστήμη, το Πρόγραμμα Ευρατόμ θα πρέπει να ενθαρρύνει την τεκμηριωμένη ενασχόληση των πολιτών και της κοινωνίας των πολιτών με ζητήματα έρευνας και καινοτομίας μέσω της προώθησης της επιστημονικής εκπαίδευσης, της καλύτερης πρόσβασης στην επιστημονική γνώση, της ανάπτυξης υπεύθυνων θεματολογίων έρευνας και καινοτομίας που ανταποκρίνονται στις ανησυχίες και τις προσδοκίες των πολιτών και της κοινωνίας των πολιτών και

⁶ ΕΕ L 433I της 22.12.2020, σ. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (αναδιατύπωση) (ΕΕ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

μέσω της διευκόλυνσης της συμμετοχής των πολιτών και της κοινωνίας των πολιτών στις δραστηριότητες του Προγράμματος Ευρατόμ.

- (21) Δράσεις που emπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος Ευρατόμ θα πρέπει να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και να τηρούν τις αρχές που αναγνωρίζονται μεταξύ άλλων από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (22) Είναι σημαντικό να συνεχιστεί η διευκόλυνση της εκμετάλλευσης της διανοητικής ιδιοκτησίας που αναπτύσσουν οι συμμετέχοντες, με παράλληλη προστασία των νόμιμων συμφερόντων άλλων συμμετεχόντων και της Κοινότητας σύμφωνα με τον Τίτλο II Κεφάλαιο 2 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενεργείας (στο εξής: Συνθήκη Ευρατόμ).
- (23) Για να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση της Ευρατόμ θα έχει τον μεγαλύτερο δυνατό αντίκτυπο, η Κοινότητα δύναται, κατά περίπτωση, να εξετάσει το ενδεχόμενο ευρωπαϊκών συμπράξεων με εταίρους του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, υπό την προϋπόθεση ότι το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικότερα με συμπράξεις παρά από την Κοινότητα μεμονωμένα, σε σύγκριση με άλλες μορφές στήριξης του Προγράμματος Ευρατόμ. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τέτοιες συμπράξεις σαφώς εφαρμόζουν προσέγγιση κύκλου ζωής των ευρωπαϊκών συμπράξεων και ακολουθούν διαφανή διαδικασία επιλογής και λήψης αποφάσεων σύμφωνα με το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.
- (24) Θα πρέπει επίσης να είναι δυνατόν να επιτευχθούν οι στόχοι του Προγράμματος Ευρατόμ με χρηματοδοτικά μέσα και δημοσιονομικές εγγυήσεις στο πλαίσιο προγραμμάτων που βασίζονται στη ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι οι δράσεις είναι σύμφωνες με τους στόχους και τους κανόνες τέτοιων προγραμμάτων.
- (25) Για τη διασφάλιση της αποδοτικότερης δυνατής υλοποίησης και για την επίτευξη ενός συνεκτικού, ολοκληρωμένου και διαφανούς πλαισίου για τους δικαιούχους, η συμμετοχή στο Πρόγραμμα Ευρατόμ και η διάδοση των ερευνητικών αποτελεσμάτων θα πρέπει να υπόκεινται στους σχετικούς κανόνες του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695, με κάποιες προσαρμογές ή εξαιρέσεις. Οι σχετικοί ορισμοί και τα κύρια είδη δράσεων που προβλέπονται στον εν λόγω κανονισμό θα πρέπει να ισχύουν για το Πρόγραμμα Ευρατόμ.
- (26) Το Ταμείο Εγγυήσεων των Συμμετεχόντων που συστάθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων 2020» το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁸ υπό τη διαχείριση της Επιτροπής αποδείχθηκε σημαντικός μηχανισμός διασφάλισης, ο οποίος μετράζει τους κινδύνους που συνδέονται με τα ποσά που οφείλονται και δεν αποδίδονται από συμμετέχοντες αδυνατούντες να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Ως εκ τούτου, ο εν λόγω μηχανισμός διασφάλισης θα πρέπει να συνεχιστεί. Ο μηχανισμός αλληλασφάλισης που συστάθηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 θα πρέπει να καλύπτει τις δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων 2020» για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020) και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1982/2006/ΕΚ (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 104, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1291/oj>).

- (27) Το Κοινό Κέντρο Ερευνών (στο εξής: JRC) θα πρέπει να συνεχίσει να προσφέρει στην Ένωση και τα κράτη μέλη της, κατά περίπτωση, ανεξάρτητα επιστημονικά στοιχεία και τεχνολογική υποστήριξη με βάση τις ανάγκες των πελατών, καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου πολιτικής. Οι άμεσες δράσεις του JRC θα πρέπει να υλοποιούνται με ευελιξία, αποδοτικότητα και διαφάνεια, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών αναγκών των χρηστών του JRC και των πολιτικών της Ένωσης, ιδίως στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας, των πυρηνικών διασφαλίσεων και της πυρηνικής προστασίας, με παράλληλη διασφάλιση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1994 για το ρόλο του JRC, το JRC θα πρέπει να συνεχίσει να δημιουργεί πρόσθετους πόρους μέσω ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων στήριξης για τις πολιτικές της Ένωσης ή για λογαριασμό τρίτων. Το JRC θα πρέπει να μπορεί να συμμετέχει σε έμμεσες δράσεις, όπου αυτό προβλέπεται από το σχετικό πρόγραμμα εργασίας.
- (28) Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁹ και τους κανονισμούς (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95¹⁰, (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96¹¹ και (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου¹², τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, μεταξύ των οποίων μέτρα σχετικά με την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διόρθωση και τη διερεύνηση παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης, την ανάκτηση των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, την επιβολή διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (στο εξής: OLAF) έχει την εξουσία να διενεργεί διοικητικές έρευνες, μεταξύ των οποίων και επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, με στόχο να διαπιστωθεί αν υπήρξε απάτη, διαφθορά ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει την εξουσία, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 να διερευνά και να διώκει αξιόποινες πράξεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης κατά τα οριζόμενα στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹³. Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό

⁹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹⁰ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹¹ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτόπιως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹² Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

¹³ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

κανονισμό, κάθε πρόσωπο ή οντότητα που είναι αποδέκτης κονδυλίων της Ένωσης υποχρεούται να συνεργάζεται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση στην Επιτροπή, στην OLAF, στο Ελεγκτικό Συνέδριο και, όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, και να διασφαλίζει ότι κάθε τρίτος που συμμετέχει στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης παρέχει ισοδύναμα δικαιώματα.

- (29) Τρίτες χώρες μπορούν να συμμετάσχουν βάσει των αντίστοιχων νομικών μέσων τους. Στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να εισαχθεί ειδική διάταξη που θα υποχρεώνει τρίτες χώρες να παρέχουν στον αρμόδιο διατάκτη, στην OLAF και στο Ελεγκτικό Συνέδριο τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση, ώστε να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.
- (30) Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος Ευρατόμ, καθώς και η παρακολούθηση και η αξιολόγησή τους, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁴.
- (31) Σύμφωνα με τα σημεία 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου¹⁵, το Πρόγραμμα Ευρατόμ θα πρέπει να αξιολογείται με βάση πληροφορίες που θα συλλέγονται σύμφωνα με ειδικές απαιτήσεις παρακολούθησης, ενώ παράλληλα θα αποφεύγεται ο διοικητικός φόρτος, ιδίως για τα κράτη μέλη, και η υπερβολική ρύθμιση. Οι εν λόγω απαιτήσεις θα πρέπει, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να περιλαμβάνουν μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων που θα έχει το Πρόγραμμα Ευρατόμ στην πράξη.
- (32) Έχει ληφθεί η γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του JRC, το οποίο συγκροτήθηκε με την απόφαση 96/282/Ευρατόμ της Επιτροπής¹⁶, σχετικά με το επιστημονικό και τεχνολογικό περιεχόμενο των άμεσων δράσεων του JRC.
- (33) Ζητήθηκε σε εθελοντική βάση η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο και γνωμοδότησε¹⁷. Ζητήθηκε επίσης σε εθελοντική βάση η γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, η οποία και γνωμοδότησε¹⁸.
- (34) Για λόγους ασφάλειας δικαίου θα πρέπει να καταργηθεί ο κανονισμός (Ευρατόμ) 2021/765 του Συμβουλίου¹⁹,

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

¹⁵ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

¹⁶ Απόφαση 96/282/Ευρατόμ της Επιτροπής, της 10ης Απριλίου 1996, περί αναδιοργάνωσης του Κοινού Κέντρου Ερευνών (ΕΕ L 107 της 30.4.1996, σ. 12).

¹⁷ Γνώμη της ΗΗ.ΜΜ.2025 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

¹⁸ Γνώμη της ΗΗ.ΜΜ.2025 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

¹⁹ Κανονισμός (Ευρατόμ) 2021/765 του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2021, σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινοτικής Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2021-2025, με το οποίο συμπληρώνεται το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» και σχετικά με την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) 2018/1563 (ΕΕ L 1671 της 12.5.2021, σ. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

Κεφάλαιο I

Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται το πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2026 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027 (στο εξής: Πρόγραμμα Ευρατόμ) και καθορίζονται οι κανόνες συμμετοχής στις έμμεσες δράσεις του Προγράμματος Ευρατόμ και οι κανόνες διάδοσης των αποτελεσμάτων τους, που συμπληρώνουν το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».

Καθορίζονται οι στόχοι του Προγράμματος Ευρατόμ, ο προϋπολογισμός για την περίοδο 2026-2027, οι μορφές χρηματοδότησης και οι κανόνες χορήγησης της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται οι σχετικοί ορισμοί του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695. Οι αναφορές των ορισμών στην Ένωση και στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» νοούνται ως αναφορές στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (στο εξής: Κοινότητα) και στο Πρόγραμμα Ευρατόμ, αντίστοιχα. Ωστόσο, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, με τον όρο «πρόγραμμα εργασίας» νοείται το έγγραφο που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή για την υλοποίηση του Προγράμματος Ευρατόμ σύμφωνα με το άρθρο 16 του παρόντος κανονισμού.

Όλες οι παραπομπές του παρόντος κανονισμού στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695 αφορούν την έκδοση που ισχύει στις [ημερομηνία έκδοσης του παρόντος κανονισμού].

Άρθρο 3

Στόχοι του προγράμματος

1. Γενικός στόχος του Προγράμματος Ευρατόμ είναι η άσκηση δραστηριοτήτων πυρηνικής έρευνας και κατάρτισης με έμφαση στη συνεχή βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας, της πυρηνικής προστασίας και της ακτινοπροστασίας, καθώς και η συμπλήρωση της επίτευξης των στόχων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης.
2. Το Πρόγραμμα Ευρατόμ έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:
 - α) βελτίωση και υποστήριξη της πυρηνικής ασφάλειας και προστασίας, των πυρηνικών διασφαλίσεων και της ακτινοπροστασίας, της ασφαλούς διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων και του

παροπλισμού, συμπεριλαμβανομένων της ασφαλούς και προστατευόμενης χρήσης της πυρηνικής ενέργειας και των εφαρμογών της ιοντίζουσας ακτινοβολίας εκτός της ηλεκτροπαραγωγής·

- β) διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη της εμπειρογνώσιας και των ικανοτήτων στον πυρηνικό τομέα εντός της Κοινότητας·
 - γ) προώθηση της ανάπτυξης της παραγωγής ενέργειας με σύντηξη, ως δυνητική μελλοντική πηγή ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, και συμβολή στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού χάρτη πορείας για τη σύντηξη·
 - δ) στήριξη της πολιτικής της Ένωσης και των κρατών μελών της όσον αφορά τη διαρκή βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας, των πυρηνικών διασφαλίσεων και της πυρηνικής προστασίας.
3. Οι στόχοι που απαριθμούνται στις παραγράφους 1 και 2 υλοποιούνται σύμφωνα με το παράρτημα Ι. Η υλοποίηση των εν λόγω στόχων ενδέχεται, εάν είναι δεόντως αιτιολογημένο, να περιλαμβάνει την ανταπόκριση σε αναδυόμενες ευκαιρίες, κρίσεις και απειλές.

Άρθρο 4

Προϋπολογισμός

- 1. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την υλοποίηση του Προγράμματος Ευρατόμ για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2026 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027 ανέρχεται σε 598 346 804 EUR σε τρέχουσες τιμές.
- 2. Η ενδεικτική κατανομή του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 είναι η εξής:
 - α) 252 532 225 EUR για έμμεσες δράσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη στον τομέα της σύντηξης·
 - β) 115 339 356 EUR για έμμεσες δράσεις για την πυρηνική σχάση, την πυρηνική ασφάλεια και την ακτινοπροστασία·
 - γ) 230 475 223 EUR για άμεσες δράσεις που αναλαμβάνει το Κοινό Κέντρο Ερευνών.

Η Επιτροπή δεν επιτρέπεται να παρεκκλίνει από το ποσό που αναφέρεται στο στοιχείο γ) της παρούσας παραγράφου.

- 3. Το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για να καλύπτει δαπάνες προετοιμασίας, παρακολούθησης, δικλίδων ελέγχου, ελέγχου, αξιολόγησης και άλλων δραστηριοτήτων, καθώς και αναγκαίες δαπάνες για τη διαχείριση και την υλοποίηση του Προγράμματος Ευρατόμ, συμπεριλαμβανομένων όλων των διοικητικών δαπανών, καθώς και για την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων του. Οι διοικητικές δαπάνες που σχετίζονται με τις έμμεσες δράσεις δεν υπερβαίνουν το 6 % του ποσού που διανέμεται σε έμμεσες δράσεις του Προγράμματος Ευρατόμ όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχεία α) και β). Επιπλέον, το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί επίσης να καλύπτει:
 - α) στον βαθμό που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος Ευρατόμ, δαπάνες που αφορούν μελέτες, συνεδριάσεις εμπειρογνομένων και δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας·

- β) δαπάνες για δίκτυα τεχνολογίας των πληροφοριών που επικεντρώνονται στην επεξεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών, όπως και για εταιρικά εργαλεία τεχνολογίας των πληροφοριών και άλλη τεχνική και διοικητική συνδρομή απαραίτητη για τη διαχείριση του Προγράμματος Ευρατόμ.
4. Αν κριθεί αναγκαίο, προκειμένου να καταστεί εφικτή η διαχείριση των δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2027, μπορούν να εγγραφούν στον προϋπολογισμό πιστώσεις για την περίοδο πέραν του 2027 με σκοπό την κάλυψη των δαπανών που προβλέπονται στην παράγραφο 3.
 5. Οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις για δράσεις διάρκειας άνω του ενός οικονομικού έτους είναι δυνατόν να κατανομούνται σε ετήσιες δόσεις επί σειρά ετών.
 6. Με την επιφύλαξη του δημοσιονομικού κανονισμού, οι δαπάνες για δράσεις που απορρέουν από έργα τα οποία περιλαμβάνονται στο πρώτο πρόγραμμα εργασίας μπορούν να είναι επιλέξιμες από την 1η Ιανουαρίου 2026.
 7. Οι πόροι που διατίθενται στα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης μπορούν, κατόπιν αιτήματος του οικείου κράτους μέλους, να μεταφερθούν στο Πρόγραμμα Ευρατόμ υπό τους όρους που καθορίζονται στις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁰. Η Επιτροπή εκτελεί τους εν λόγω πόρους άμεσα σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού ή έμμεσα σύμφωνα με στοιχείο γ) του εν λόγω εδαφίου. Οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται προς όφελος του οικείου κράτους μέλους.

Άρθρο 5

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το Πρόγραμμα Ευρατόμ

1. Το Πρόγραμμα Ευρατόμ είναι ανοικτό στη σύνδεση με τις ακόλουθες τρίτες χώρες:
 - α) προσχωρούσες χώρες, υποψήφιες για ένταξη χώρες και δυνάμει υποψήφια μέλη, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής των εν λόγω χωρών στα προγράμματα της Κοινότητας που θεσπίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και στις αποφάσεις του Συμβουλίου Σύνδεσης ή σε παρόμοιες συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που προβλέπονται σε συμφωνίες μεταξύ της Κοινότητας και των εν λόγω χωρών·
 - β) χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής των εν λόγω χωρών στα προγράμματα της Κοινότητας, που θεσπίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και στις αποφάσεις του Συμβουλίου Σύνδεσης ή σε παρόμοιες

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

συμφωνίες και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που προβλέπονται σε συμφωνίες μεταξύ της Κοινότητας και των εν λόγω χωρών·

- γ) τρίτες χώρες και εδάφη που πληρούν σωρευτικά τα ακόλουθα κριτήρια:
- i) διαθέτουν ικανοποιητικές ικανότητες στην επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία·
 - ii) είναι προσηλωμένες σε μια οικονομία ανοικτής αγοράς που βασίζεται σε κανόνες, συμπεριλαμβανομένης της δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, με την υποστήριξη δημοκρατικών θεσμών·
 - iii) προωθούν ενεργά πολιτικές για τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας των πολιτών.

2. Η σύνδεση κάθε τρίτης χώρας με το Πρόγραμμα Ευρατόμ δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο γ) συνάδει με τους όρους που θεσπίζονται σε ειδική συμφωνία η οποία καλύπτει τη συμμετοχή της τρίτης χώρας σε οποιοδήποτε πρόγραμμα της Κοινότητας ή της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η συμφωνία:

- α) διασφαλίζει δίκαιη ισορροπία όσον αφορά τις συνεισφορές και τα οφέλη της τρίτης χώρας που συμμετέχει στα προγράμματα της Κοινότητας ή της Ένωσης·
- β) καθορίζει τους όρους συμμετοχής στα προγράμματα της Κοινότητας ή της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματοδοτικών συνεισφορών στα επιμέρους προγράμματα και στις διοικητικές δαπάνες τους·
- γ) δεν παρέχει στην τρίτη χώρα εξουσία λήψης αποφάσεων σχετικά με το Πρόγραμμα Ευρατόμ·
- δ) εγγυάται τα δικαιώματα της Ένωσης να διασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και να προστατεύει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.

Οι συνεισφορές που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο β) συνιστούν έσοδα με ειδικό προορισμό σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 5 του δημοσιονομικού κανονισμού.

3. Όσον αφορά το εύρος της σύνδεσης κάθε τρίτης χώρας με το Πρόγραμμα Ευρατόμ, λαμβάνεται υπόψη ο στόχος της προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης στην Ένωση μέσω της καινοτομίας. Κατά συνέπεια, με εξαίρεση τις προσχωρούσες χώρες, τις υποψήφιες για ένταξη χώρες και τα δυνάμει υποψήφια μέλη, τμήματα του Προγράμματος Ευρατόμ είναι δυνατόν να εξαιρούνται από τη συμφωνία σύνδεσης με συγκεκριμένη χώρα.

4. Η συμφωνία σύνδεσης, όπου ενδείκνυται, προβλέπει την αμοιβαία συμμετοχή νομικών οντοτήτων που είναι εγκατεστημένες στην Ένωση σε αντίστοιχα προγράμματα των συνδεδεμένων χωρών σύμφωνα με τους προβλεπόμενους όρους των εν λόγω προγραμμάτων.

5. Όπου αρμόζει, οι όροι για τον καθορισμό του ύψους της χρηματοδοτικής συνεισφοράς εξασφαλίζουν αυτόματη διόρθωση τυχόν σημαντικών ανισορροπιών σε σύγκριση με το ποσό που λαμβάνουν οι οντότητες που είναι εγκατεστημένες στη συνδεδεμένη χώρα μέσω της συμμετοχής στο Πρόγραμμα Ευρατόμ, λαμβανομένων υπόψη των δαπανών διαχείρισης, εκτέλεσης και λειτουργίας του Προγράμματος Ευρατόμ.

Άρθρο 6

Υλοποίηση και μορφές χρηματοδότησης

1. Το Πρόγραμμα Ευρατόμ υλοποιείται μέσω άμεσης διαχείρισης σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό ή μέσω έμμεσης διαχείρισης από φορείς χρηματοδότησης που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Η χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ευρατόμ μπορεί να παρέχεται σε οποιαδήποτε από τις μορφές που προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό, ωστόσο οι επιχορηγήσεις αποτελούν την κύρια μορφή στήριξης για έμμεσες δράσεις στο πλαίσιο του Προγράμματος Ευρατόμ. Η χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ευρατόμ μπορεί επίσης να παρέχεται υπό μορφή βραβείων, προμηθειών και χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο συνδυαστικών πράξεων.
3. Τα κύρια είδη δράσεων που θα υλοποιούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος Ευρατόμ αναφέρονται και ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695, όπως οι δράσεις έρευνας και καινοτομίας, οι δράσεις καινοτομίας, οι δράσεις καινοτομίας και διείσδυσης στην αγορά, οι δράσεις κατάρτισης και κινητικότητας, οι δράσεις συγχρηματοδότησης προγράμματος, οι δράσεις σύναψης προεμπορικών συμβάσεων, οι δράσεις σύναψης δημόσιων συμβάσεων καινοτόμων λύσεων, οι δράσεις συντονισμού και στήριξης, τα βραβεία παροχής κινήτρων και τα βραβεία αναγνώρισης.
Οι μορφές χρηματοδότησης που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου χρησιμοποιούνται με ευελιξία σε όλο το φάσμα των στόχων του Προγράμματος Ευρατόμ, ενώ η χρήση τους καθορίζεται με βάση τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε στόχου.
4. Το Πρόγραμμα Ευρατόμ στηρίζει επίσης άμεσες δράσεις που αναλαμβάνει το JRC.

Άρθρο 7

Ευρωπαϊκές συμπράξεις

1. Τμήματα του Προγράμματος Ευρατόμ μπορούν να υλοποιούνται μέσω ευρωπαϊκών συμπράξεων.
2. Η συμμετοχή της Κοινότητας σε ευρωπαϊκές συμπράξεις μπορεί να λαμβάνει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες μορφές:
 - α) συμμετοχή σε συμπράξεις που συγκροτούνται βάσει μνημονίων συμφωνίας ή συμβατικών διευθετήσεων μεταξύ της Επιτροπής και δημόσιων ή ιδιωτικών εταίρων, όπου προσδιορίζονται οι στόχοι της ευρωπαϊκής σύμπραξης, οι σχετικές δεσμεύσεις όλων των εμπλεκόμενων μερών σχετικά με τις χρηματοδοτικές συνεισφορές τους ή τις συνεισφορές τους σε είδος, οι κύριοι δείκτες επιδόσεων και επιπτώσεων, τα παραδοτέα αποτελέσματα και οι ρυθμίσεις για την υποβολή εκθέσεων· συμπεριλαμβάνεται ο προσδιορισμός των συμπληρωματικών δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας που υλοποιούνται από τους εταίρους και από το Πρόγραμμα Ευρατόμ (ευρωπαϊκές συμπράξεις κοινού προγραμματισμού)·

- β) συμμετοχή και χρηματοδοτική συνεισφορά σε πρόγραμμα δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, όπου προσδιορίζονται οι στόχοι, οι κύριοι δείκτες επιδόσεων και επιπτώσεων και τα παραδοτέα αποτελέσματα, με βάση τη δέσμευση των εταίρων σχετικά με τις χρηματοδοτικές συνεισφορές τους ή τις συνεισφορές τους σε είδος και την ενοποίηση των σχετικών δραστηριοτήτων τους μέσω δράσης συγχρηματοδότησης Προγράμματος Ευρατόμ (συγχρηματοδοτούμενες ευρωπαϊκές συμπράξεις).
3. Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις:
- α) συστήνονται σε περιπτώσεις στις οποίες οι στόχοι του Προγράμματος Ευρατόμ θα επιτευχθούν αποτελεσματικότερα απ' ό,τι από την Κοινότητα μόνη της σε σύγκριση με άλλες μορφές στήριξης του Προγράμματος Ευρατόμ. Στα τμήματα αυτά διατίθεται κατάλληλο μερίδιο του προϋπολογισμού του Προγράμματος Ευρατόμ·
- β) τηρούν τις αρχές της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας, της διαφάνειας και του ανοικτού χαρακτήρα, και του αντίκτυπου για την Ένωση και εντός αυτής, των ισχυρών αποτελεσμάτων μόχλευσης σε επαρκή κλίμακα, των μακροπρόθεσμων δεσμεύσεων όλων των εμπλεκόμενων μερών, της ευελιξίας στην εφαρμογή, της συνοχής, του συντονισμού και της συμπληρωματικότητας με πρωτοβουλίες σε ενωσιακό, τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και, κατά περίπτωση, διεθνές επίπεδο ή άλλες ευρωπαϊκές συμπράξεις·
- γ) έχουν σαφή προσέγγιση κύκλου ζωής, είναι χρονικά προσδιορισμένες και προβλέπουν όρους για τη σταδιακή κατάργηση της χρηματοδότησης βάσει του Προγράμματος Ευρατόμ.
4. Στο παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 προβλέπονται οι διατάξεις και τα κριτήρια για την επιλογή, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη σταδιακή παύση των ευρωπαϊκών συμπράξεων.

Άρθρο 8

Ανοικτή επιστήμη

Οι διατάξεις σχετικά με την ανοικτή επιστήμη που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695 εφαρμόζονται στο Πρόγραμμα Ευρατόμ.

Άρθρο 9

Επιλέξιμες δράσεις και κανόνες συμμετοχής και διάδοσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων

1. Επιλέξιμες για χρηματοδότηση είναι μόνον οι δράσεις οι οποίες υλοποιούν τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3.
2. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου, ο τίτλος ΙΙ σχετικά με τους κανόνες συμμετοχής και διάδοσης του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 εφαρμόζεται στις δράσεις που λαμβάνουν στήριξη από το Πρόγραμμα Ευρατόμ. Οι αναφορές του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 στην Ένωση και στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» νοούνται ως αναφορές στην Κοινότητα και στο Πρόγραμμα Ευρατόμ,

κατά περίπτωση. Οι αναφορές του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 σε «κανόνες ασφαλείας» θεωρείται ότι περιλαμβάνουν τα αμυντικά συμφέροντα των κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 24 της Συνθήκης Ευρατόμ.

3. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 40 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695, το δικαίωμα προβολής αντιρρήσεων όσον αφορά τη μεταβίβαση της κυριότητας αποτελεσμάτων ή τη χορήγηση αποκλειστικής άδειας επί των αποτελεσμάτων μπορεί να καλύπτει και τη χορήγηση μη αποκλειστικών αδειών.
4. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 41 παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695, δικαιούχος που έχει λάβει χρηματοδότηση από την Κοινότητα παραχωρεί πρόσβαση στα οικεία αποτελέσματα ατελώς στα όργανα της Κοινότητας, στους φορείς χρηματοδότησης ή στην Ευρωπαϊκή κοινή επιχείρηση για τον ITER και την ανάπτυξη της ενέργειας από τη σύντηξη (Σύντηξη για ενέργεια) που ιδρύθηκε με την απόφαση 2007/198/Ευρατόμ (κοινή επιχείρηση Σύντηξη για ενέργεια), με σκοπό την ανάπτυξη, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των πολιτικών και των προγραμμάτων της Κοινότητας ή των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη διεθνή συνεργασία με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Στα εν λόγω δικαιώματα πρόσβασης περιλαμβάνεται το δικαίωμα εκχώρησης άδειας σε τρίτους για χρήση των αποτελεσμάτων σε δημόσιες συμβάσεις και το δικαίωμα περαιτέρω εκχώρησης αδειών. Τα δικαιώματα πρόσβασης περιορίζονται σε μη εμπορική και μη ανταγωνιστική χρήση.
5. Ο μηχανισμός αλληλασφάλισης που συστάθηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 καλύπτει τον κίνδυνο που συνδέεται με τη μη είσπραξη ποσών οφειλόμενων από δικαιούχους στην Επιτροπή ή σε φορείς χρηματοδότησης βάσει του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 10

Σωρευτική, εναλλακτική και συνδυασμένη χρηματοδότηση

1. Το Πρόγραμμα Ευρατόμ υλοποιείται σε συνέργεια με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και άλλα προγράμματα της Ένωσης.
2. Για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Ευρατόμ και την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων του Προγράμματος Ευρατόμ και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», οι εγκάρσιες δραστηριότητες που αφορούν τους στόχους του Προγράμματος Ευρατόμ και/ή αυτές με τις οποίες υλοποιείται το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» μπορούν να επωφεληθούν από τη χρηματοδοτική συνεισφορά της Κοινότητας, με την επιφύλαξη του άρθρου 9. Ειδικότερα, το Πρόγραμμα Ευρατόμ μπορεί να παράσχει χρηματοδοτική συνεισφορά σε δράσεις Marie Skłodowska-Curie (MSCA) για τη στήριξη δραστηριοτήτων σχετικών με την πυρηνική έρευνα.
3. Δράση η οποία έχει λάβει συνεισφορά από άλλο πρόγραμμα της Ένωσης μπορεί επίσης να λάβει συνεισφορά στο πλαίσιο του Προγράμματος Ευρατόμ, υπό την προϋπόθεση ότι οι συνεισφορές δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες. Οι κανόνες του σχετικού προγράμματος εφαρμόζονται στην αντίστοιχη συνεισφορά στη δράση. Η σωρευτική χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών της δράσης. Η στήριξη από διαφορετικά προγράμματα μπορεί να υπολογίζεται σε κατ' αναλογία βάση, σύμφωνα με τα έγγραφα στα οποία καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη στήριξη.

4. Δράσεις μπορούν να λάβουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης ή από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, όταν τους έχει απονεμηθεί σφραγίδα αριστείας στο πλαίσιο του Προγράμματος Ευρατόμ επειδή πληρούν τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:
- α) έχουν αξιολογηθεί σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος Ευρατόμ·
 - β) συμμορφώνονται με τις ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων·
 - γ) δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.

Κεφάλαιο II

Προγραμματισμός, παρακολούθηση, αξιολόγηση και έλεγχος

Άρθρο 11

Προγράμματα εργασίας

1. Οι έμμεσες δράσεις του Προγράμματος Ευρατόμ υλοποιούνται μέσω προγραμμάτων εργασίας όπως αναφέρονται στο άρθρο 110 του δημοσιονομικού κανονισμού. Τα προγράμματα εργασίας καθορίζουν, κατά περίπτωση, το συνολικό ποσό που προορίζεται για τις συνδυαστικές πράξεις. Η Επιτροπή εγκρίνει τα προγράμματα εργασίας με εκτελεστικές πράξεις. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που προβλέπεται στο άρθρο 16 παράγραφος 4.
2. Επιπλέον των απαιτήσεων του άρθρου 110 του δημοσιονομικού κανονισμού, τα προγράμματα εργασίας περιλαμβάνουν τα ακόλουθα, κατά περίπτωση:
 - α) ένδειξη του ποσού που κατανέμεται σε κάθε δράση και ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης·
 - β) σε περίπτωση επιχορηγήσεων, τις προτεραιότητες, τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, το σχετικό βάρος των διαφόρων κριτηρίων ανάθεσης, καθώς και το ανώτατο ποσοστό χρηματοδότησης των συνολικών επιλέξιμων δαπανών·
 - γ) τυχόν επιπλέον υποχρεώσεις των δικαιούχων, σύμφωνα με τα άρθρα 39 και 41 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695·
 - δ) πολυετή προσέγγιση και στρατηγικούς προσανατολισμούς για τα επόμενα έτη υλοποίησης.
3. Η Επιτροπή καταρτίζει πολυετές πρόγραμμα εργασίας για άμεσες δράσεις τις οποίες αναλαμβάνει το JRC σύμφωνα με την απόφαση 96/282/Ευρατόμ.

Άρθρο 12

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

1. Η Επιτροπή παρακολουθεί συνεχώς τη διαχείριση και την υλοποίηση του Προγράμματος Ευρατόμ. Προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια, τα εν λόγω δεδομένα δημοσιοποιούνται με προσβάσιμο τρόπο στην ιστοσελίδα της Επιτροπής, σύμφωνα με την τελευταία επικαιροποίηση των εν λόγω δεδομένων.
Δείκτες για την κατάρτιση ετήσιων εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο του Προγράμματος Ευρατόμ ως προς την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3 παρατίθενται στο παράρτημα II, με βάση κατευθύνσεις επιπτώσεων.
2. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιολόγηση της προόδου του Προγράμματος Ευρατόμ ως προς την επίτευξη των στόχων του, η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις σχετικά με την εφαρμογή του πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης, ιδίως με τον καθορισμό βάσεων αναφοράς και στόχων σύμφωνα με το παράρτημα II. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 16 παράγραφος 3.
3. Το σύστημα υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις διασφαλίζει την αποτελεσματική, αποδοτική και έγκαιρη συλλογή δεδομένων για την παρακολούθηση της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων του Προγράμματος Ευρατόμ, χωρίς να αυξάνει τη διοικητική επιβάρυνση για τους δικαιούχους. Για τον σκοπό αυτό, επιβάλλονται στους αποδέκτες κονδυλίων της Κοινότητας και, όπου αρμόζει, στα κράτη μέλη, αναλογικές απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων.

Άρθρο 13

Πληροφόρηση, επικοινωνία, δημοσιότητα, διάδοση και εκμετάλλευση

1. Οι αποδέκτες χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Ευρατόμ μνημονεύουν ρητώς την προέλευση των εν λόγω κονδυλίων και εξασφαλίζουν την προβολή της κοινοτικής χρηματοδότησης, ιδίως κατά την προώθηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους, παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού.
2. Η Επιτροπή προβαίνει σε ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας σχετικά με το Πρόγραμμα Ευρατόμ, σχετικά με δράσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος Ευρατόμ και σχετικά με τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται. Επιπλέον, παρέχει έγκαιρη και διεξοδική ενημέρωση στα κράτη μέλη και στους δικαιούχους. Υπηρεσίες ανάπτυξης επαφών βασισμένες σε τεκμηρίωση, ανάλυση και δικτυακές συνάφειες παρέχονται σε ενδιαφερόμενες οντότητες, προκειμένου να συγκροτηθούν κοινοπραξίες για συνεργατικά έργα, με ιδιαίτερη προσοχή στον εντοπισμό ευκαιριών δικτύωσης για νομικές οντότητες από κράτη μέλη με χαμηλές επιδόσεις σε έρευνα και καινοτομία. Βάσει της ανάλυσης αυτής, μπορούν να διοργανώνονται στοχευμένες εκδηλώσεις ανάπτυξης επαφών σε συνάρτηση με ειδικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων.
3. Η Επιτροπή εκπονεί επίσης στρατηγική διάδοσης και εκμετάλλευσης με σκοπό τη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της διάδοσης των ερευνητικών και καινοτόμων αποτελεσμάτων και γνώσεων του Προγράμματος Ευρατόμ, προκειμένου να επιταχυνθεί η αξιοποίησή τους με σκοπό τη χρήση τους στην αγορά και την τόνωση των επιπτώσεων του Προγράμματος Ευρατόμ.

4. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Ευρατόμ συμβάλλουν επίσης στην προβολή των πολιτικών προτεραιοτήτων της Κοινότητας καθώς και σε δραστηριότητες πληροφόρησης, επικοινωνίας, δημοσιότητας, διάδοσης και εκμετάλλευσης, στον βαθμό που είναι συναφείς με τους στόχους του άρθρου 3.

Άρθρο 14

Αξιολόγηση

1. Οι αξιολογήσεις του Προγράμματος Ευρατόμ διενεργούνται εγκαίρως, ώστε να τροφοδοτούν με στοιχεία τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για το Πρόγραμμα Ευρατόμ, το διάδοχο πρόγραμμα και άλλες πρωτοβουλίες στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας.
2. Μετά το πέρας της υλοποίησης του Προγράμματος Ευρατόμ και το αργότερο τέσσερα έτη μετά το πέρας της περιόδου που ορίζεται στο άρθρο 1, η Επιτροπή, με τη συνδρομή ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων που επιλέγονται με διαφανή διαδικασία, διενεργεί τελική αξιολόγηση του Προγράμματος Ευρατόμ και του Προγράμματος που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (Ευρατόμ) 2021/765 του Συμβουλίου. Σε αυτήν περιλαμβάνεται αξιολόγηση των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων του προηγούμενου προγράμματος έρευνας και κατάρτισης Ευρατόμ και της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας, της συνάφειας, της συνοχής και της κοινοτικής προστιθέμενης αξίας του Προγράμματος Ευρατόμ.
3. Η Επιτροπή δημοσιεύει και ανακοινώνει και τα συμπεράσματα των αξιολογήσεων μαζί με τις παρατηρήσεις της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 15

Έλεγχοι

1. Το σύστημα ελέγχου του Προγράμματος Ευρατόμ διασφαλίζει τη δέουσα ισορροπία μεταξύ εμπιστοσύνης και ελέγχου, λαμβάνοντας υπόψη τις διοικητικές και λοιπές δαπάνες των ελέγχων σε όλα τα επίπεδα, ιδίως για τους δικαιούχους. Οι κανόνες ελέγχου πρέπει να είναι σαφείς, σταθεροί και συνεκτικοί καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος Ευρατόμ.
2. Οι δράσεις που λαμβάνουν κοινή χρηματοδότηση από διάφορα ενωσιακά προγράμματα ελέγχονται μία μόνο φορά, ο δε έλεγχος καλύπτει το σύνολο των σχετικών προγραμμάτων και των αντίστοιχων εφαρμοστέων κανόνων τους.
3. Επιπλέον, η Επιτροπή ή ο οικείος φορέας χρηματοδότησης μπορεί να στηριχθεί σε συνδυασμένες αξιολογήσεις συστημάτων σε επίπεδο δικαιούχου. Οι συνδυασμένες αξιολογήσεις είναι προαιρετικές για ορισμένες κατηγορίες δικαιούχων και συνίστανται σε έλεγχο συστημάτων και διαδικασιών, ο οποίος συμπληρώνεται από έλεγχο των πράξεων. Οι εν λόγω έλεγχοι των πράξεων διενεργούνται από αρμόδιο ανεξάρτητο ελεγκτή που διαθέτει τα απαιτούμενα προσόντα να διεξάγει

υποχρεωτικούς ελέγχους λογιστικών εγγράφων σύμφωνα με την οδηγία 2006/43/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²¹. Οι έλεγχοι συστημάτων και διαδικασιών μπορούν να χρησιμοποιούνται από την Επιτροπή ή τον οικείο φορέα χρηματοδότησης για να διαπιστώνουν κατά πόσον προσφέρονται συνολικά διαβεβαιώσεις χρηστής οικονομικής διαχείρισης των δαπανών και για να αναθεωρούν το επίπεδο των εκ των υστέρων ελέγχων και των πιστοποιητικών οικονομικών καταστάσεων.

4. Σύμφωνα με το άρθρο 127 του δημοσιονομικού κανονισμού, η Επιτροπή ή ο φορέας χρηματοδότησης μπορεί να στηριχθεί σε ελέγχους σχετικά με τη χρήση των συνεισφορών της Κοινότητας, οι οποίοι διενεργούνται από άλλα ανεξάρτητα και αρμόδια πρόσωπα ή οντότητες, συμπεριλαμβανομένων προσώπων ή οντοτήτων μη ενταταλμένων από τα θεσμικά όργανα ή τους οργανισμούς της Ένωσης.
5. Οι λογιστικοί έλεγχοι μπορούν να διενεργούνται έως και δύο έτη μετά την πληρωμή του υπολοίπου.
6. Η Επιτροπή δημοσιεύει κατευθυντήριες γραμμές για τους ελέγχους, με σκοπό να διασφαλίσει την αξιόπιστη και ομοιόμορφη εφαρμογή και ερμηνεία των διαδικασιών και των κανόνων ελέγχου καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος Ευρατόμ.

Άρθρο 16

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Η επιτροπή συνεδριάζει σε δύο διαφορετικές συνθέσεις για τα θέματα του Προγράμματος Ευρατόμ, μία σχετικά με τη σχάση και μία σχετικά με τη σύντηξη.
Προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή του Προγράμματος Ευρατόμ, για κάθε συνεδρίαση της επιτροπής όπως ορίζεται στην ημερήσια διάταξη, η Επιτροπή θα επιστρέφει τα έξοδα ενός αντιπροσώπου ανά κράτος μέλος, καθώς και ενός εμπειρογνώμονα ή συμβούλου ανά κράτος μέλος για εκείνα τα σημεία της ημερήσιας διάταξης για τα οποία τα κράτη μέλη απαιτούν συγκεκριμένη εμπειρογνώσια, σύμφωνα με τις ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές της.
3. Οσάκις γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
4. Οσάκις γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
5. Όταν η γνώμη της επιτροπής πρέπει να ληφθεί με γραπτή διαδικασία, η εν λόγω διαδικασία περατώνεται χωρίς αποτέλεσμα όταν ο πρόεδρος της επιτροπής το αποφασίσει ή το ζητήσει απλή πλειοψηφία των μελών της επιτροπής εντός της προθεσμίας έκδοσης γνώμης.

²¹ Οδηγία 2006/43/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2006, για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/EOK και 83/349/EOK του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 84/253/EOK του Συμβουλίου (ΕΕ L 157 της 9.6.2006, σ. 87, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/43/oj>).

6. Η Επιτροπή ενημερώνει σε τακτική βάση την επιτροπή σχετικά με τη συνολική πρόοδο υλοποίησης του Προγράμματος Ευρατόμ και παρέχει στην επιτροπή έγκαιρη πληροφόρηση σχετικά με όλες τις δράσεις που προτείνονται ή χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος Ευρατόμ.

Άρθρο 17

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Όταν τρίτη χώρα συμμετέχει στο Πρόγραμμα Ευρατόμ μέσω απόφασης που εκδίδεται δυνάμει διεθνούς συμφωνίας ή βάσει οποιασδήποτε άλλης νομικής πράξης, η τρίτη χώρα παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και την απαιτούμενη πρόσβαση στον αρμόδιο διατάκτη, στην OLAF και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ώστε να είναι σε θέση να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Ως προς την OLAF, τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν το δικαίωμα διενέργειας ερευνών, μεταξύ άλλων και με επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013.

Κεφάλαιο III

Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

Άρθρο 18

Κατάργηση

Ο κανονισμός (Ευρατόμ) 2021/765 του Συμβουλίου καταργείται από την 1η Ιανουαρίου 2026.

Άρθρο 19

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη συνέχιση ή την τροποποίηση δράσεων που έχουν αρχίσει δυνάμει του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/765 του Συμβουλίου, ο οποίος συνεχίζει να εφαρμόζεται στις εν λόγω δράσεις μέχρι τη λήξη τους.
2. Εάν κριθεί αναγκαίο, τυχόν εναπομένοντα καθήκοντα της επιτροπής που συστάθηκε δυνάμει του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/765 του Συμβουλίου αναλαμβάνονται από την επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 16 του παρόντος κανονισμού.
3. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για το Πρόγραμμα Ευρατόμ μπορεί επίσης να καλύπτει δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που είναι αναγκαίες για να διασφαλιστεί η μετάβαση μεταξύ του Προγράμματος Ευρατόμ και των μέτρων που θεσπίστηκαν δυνάμει του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/765 του Συμβουλίου.

Άρθρο 20

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής

1.3. Στόχοι

1.3.1. Γενικοί στόχοι

1.3.2. Ειδικοί στόχοι

1.3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις

1.3.4. Δείκτες επιδόσεων

1.4. Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά:

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας

1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή παρέμβαση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.

1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα

1.5.5. Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής

1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Αιτιολόγηση των τρόπων διαχείρισης, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της προτεινόμενης στρατηγικής ελέγχου

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους

2.2.3. Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

- 3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ**
 - 3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται**
 - 3.2. Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις**
 - 3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις*
 - 3.2.1.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό*
 - 3.2.2. Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται με επιχειρησιακές πιστώσεις*
 - 3.2.3. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις*
 - 3.2.3.1. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους*
 - 3.2.4. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο*
 - 3.2.5. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση*
 - 3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα**
- 4. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ**
 - 4.1. Απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας**
 - 4.2. Δεδομένα**
 - 4.3. Ψηφιακές λύσεις**
 - 4.4. Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας**
 - 4.5. Μέτρα στήριξης της ψηφιακής υλοποίησης**

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2026-2027 με το οποίο συμπληρώνεται το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» και σχετικά με την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) 2021/765

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής

01.03 Πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ

1.3. Στόχοι

1.3.1. Γενικοί στόχοι

Η άσκηση δραστηριοτήτων πυρηνικής έρευνας και κατάρτισης με έμφαση στη συνεχή βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας, της πυρηνικής προστασίας και της ακτινοπροστασίας, καθώς και η συμπλήρωση των στόχων που επιτυγχάνονται από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», παραδείγματος χάριν στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης. Βλ. άρθρο 3 παράγραφος 1 του προτεινόμενου κανονισμού.

1.3.2. Ειδικοί στόχοι

Στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του προτεινόμενου κανονισμού καθορίζονται οι ακόλουθοι ειδικοί στόχοι:

- βελτίωση και υποστήριξη της πυρηνικής ασφάλειας και προστασίας, των πυρηνικών διασφαλίσεων και της ακτινοπροστασίας, της ασφαλούς διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων και του παροπλισμού, συμπεριλαμβανομένων της ασφαλούς και προστατευόμενης χρήσης της πυρηνικής ενέργειας και των εφαρμογών της ιοντίζουσας ακτινοβολίας εκτός της ηλεκτροπαραγωγής·
- διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη της εμπειρογνώσιας και των ικανοτήτων στον πυρηνικό τομέα εντός της Κοινότητας·
- προώθηση της ανάπτυξης της παραγωγής ενέργειας με σύντηξη, ως δυνητική μελλοντική πηγή ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, και συμβολή στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού χάρτη πορείας για τη σύντηξη·
- στήριξη της πολιτικής της ΕΕ και των κρατών μελών της όσον αφορά τη διαρκή βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας, των πυρηνικών διασφαλίσεων και της πυρηνικής προστασίας.

1.3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις

Να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα που αναμένεται να έχει η πρόταση/πρωτοβουλία όσον αφορά τους/τις στοχευόμενους/-ες δικαιούχους/ομάδες.

Τα αποτελέσματα των δράσεων που χρηματοδοτούνται από την Ευρατόμ θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των ακόλουθων προκλήσεων:

- Βελτιώσεις στην πυρηνική ασφάλεια: Η έρευνα που χρηματοδοτείται από την Ευρατόμ θα συμβάλει στα εξής: i) βελτίωση των σχεδίων των μελλοντικών πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής (συμπεριλαμβανομένων των SMR)· ii) ανάπτυξη της εκ των υστέρων τοποθέτησης χαρακτηριστικών ασφαλείας σε

υφιστάμενους πυρηνικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής· και iii) παροχή εργαλείων, μεθόδων και καθοδήγησης στους φορείς εκμετάλλευσης πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής και στις αρχές ασφάλειας για την παρακολούθηση της ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων.

- Διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων: Η ευρωπαϊκή σύμπραξη EURAD-2 που συγχρηματοδοτείται από την Ευρατόμ θα στηρίξει: i) την ανάπτυξη των μελετών ασφάλειας για την αποθήκευση αποβλήτων μεσαίας και υψηλής ραδιενέργειας σε γεωλογικούς σχηματισμούς μεγάλου βάθους· ii) τη λειτουργία και την επίβλεψη γεωλογικών εγκαταστάσεων μεγάλου βάθους· iii) την ανάπτυξη ασφαλών λύσεων για την προ της διάθεσης και προσωρινή αποθήκευση των αποβλήτων· και iv) τη διαχείριση γνώσεων και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.
- Εφαρμογές ακτινοβολίας και ακτινοπροστασία: Η έρευνα: i) θα βελτιώσει την κατανόηση των επιπτώσεων της χαμηλής δόσης ακτινοβολίας στη δημόσια υγεία· ii) θα βελτιώσει την ανάπτυξη ιατρικών εφαρμογών της ιοντίζουσας ακτινοβολίας για την πρόωθηση, ιδίως, της θεραπείας ασθενών, βελτιστοποιώντας τις θεραπείες που χρησιμοποιούνται ήδη σε κλινικές και υποστηρίζοντας την υιοθέτηση νέων τεχνικών που βρίσκονται ακόμη υπό ανάπτυξη· και iii) θα στηρίξει την ανάπτυξη εφαρμογών ιοντίζουσας ακτινοβολίας σε άλλους τομείς, όπως το διάστημα, η βιομηχανία, η περιβαλλοντική παρακολούθηση και η κυκλική οικονομία.
- Εμπειρογνωσία και ικανότητες στον πυρηνικό τομέα εντός της Κοινότητας: Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από την Ευρατόμ θα έχουν ως στόχο τη στήριξη της κινητικότητας των ερευνητών και τη βελτίωση της διαθεσιμότητας ερευνητικών αντιδραστήρων και άλλων εγκαταστάσεων πυρηνικής έρευνας. Ειδικές δράσεις και δραστηριότητες κατάρτισης στο πλαίσιο άλλων έργων της Ευρατόμ θα συμβάλουν στη διατήρηση των δεξιοτήτων στον πυρηνικό τομέα στην Ευρώπη.
- Όσον αφορά την ανάπτυξη της παραγωγής ενέργειας με σύντηξη, το Πρόγραμμα Ευρατόμ θα έχει ως στόχο: i) την προώθηση της κατανόησης της κατάστασης του πλάσματος και των αλληλεπιδράσεων της με τον περιβάλλοντα χώρο του για τη δημιουργία των επιστημονικών θεμελίων που απαιτούνται για την ανάπτυξη μιας πηγής ενέργειας σύντηξης· ii) την κατάρτιση του τεχνολογικού χάρτη πορείας που προσδιορίζει λεπτομερώς τις μείζονες ανάγκες έρευνας και καινοτομίας, με σαφή παραδοτέα, και τον τρόπο με τον οποίο σχετίζονται με τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία του σταθμού ηλεκτροπαραγωγής από σύντηξη και την επακόλουθη εμπορευματοποίησή του· iii) την υποστήριξη της ανάπτυξης κρίσιμων τεχνολογιών σταθμού ηλεκτροπαραγωγής από σύντηξη, όπως υπεραγωγάιμοι μαγνήτες υψηλής θερμοκρασίας, έννοιες μανδύα, λειτουργικά υλικά, υλικά που έρχονται σε επαφή με πλάσμα και επεξεργασία τριτίου· και iv) την ολοκλήρωση της μελέτης γενικής σύλληψης σταθμού ηλεκτροπαραγωγής από σύντηξη, με έμφαση στον μετριασμό των βασικών κινδύνων.

1.3.4. Δείκτες επιδόσεων

Να προσδιοριστούν οι δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου και των επιτευγμάτων.

Οι κύριοι δείκτες επιδόσεων του Προγράμματος περιλαμβάνονται στο παράρτημα II της πρότασης. Το Πρόγραμμα Ευρατόμ αναμένεται να στηρίξει την πρόοδο όσον

αφορά: i) τις γνώσεις για την ενίσχυση της πυρηνικής ασφάλειας και της πυρηνικής προστασίας· ii) τις ασφαλείς εφαρμογές της ιοντίζουσας ακτινοβολίας· iii) τη διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων· iv) την ακτινοπροστασία· και v) την ανάπτυξη της παραγωγής ενέργειας με σύντηξη. Η πρόοδος στους τομείς αυτούς θα μετράται με δείκτες που αφορούν: i) τις επιστημονικές δημοσιεύσεις· ii) την πρόοδο της εφαρμογής του χάρτη πορείας για τη σύντηξη· iii) την κατάρτιση και στήριξη για την πυρηνική ασφάλεια και τις πυρηνικές διασφαλίσεις· iv) την ανάπτυξη εμπειρογνώσιας και δεξιοτήτων· και v) την πρόσβαση σε ερευνητικές υποδομές.

1.4. Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά:

- νέα δράση
- νέα δράση έπειτα από πιλοτικό έργο / προπαρασκευαστική ενέργεια¹
- την παράταση υφιστάμενης δράσης
- συγχώνευση ή αναπροσανατολισμό μίας ή περισσότερων δράσεων προς άλλη/νέα δράση

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας

Η χρήση της πυρηνικής ενέργειας για εφαρμογές ηλεκτροπαραγωγής ή άλλες εφαρμογές εκτός της ηλεκτροπαραγωγής απαιτεί συνεχή προσπάθεια περιορισμού των κινδύνων για την πυρηνική ασφάλεια και την πυρηνική προστασία, και στήριξης της ανάπτυξης ασφαλών και προστατευόμενων πυρηνικών τεχνολογιών και βέλτιστων μεθόδων ακτινοπροστασίας. Ο αυξανόμενος αριθμός διαφορετικών εφαρμογών της ιοντίζουσας ακτινοβολίας σημαίνει ότι οι άνθρωποι και το περιβάλλον πρέπει να προστατεύονται από την άσκοπη έκθεση στην ακτινοβολία. Οι τεχνολογίες ιοντίζουσας ακτινοβολίας χρησιμοποιούνται καθημερινά στην Ευρώπη σε σειρά τομέων, όπως η υγεία, η βιομηχανία και η έρευνα, και παρέχουν σημαντικά οφέλη στον πληθυσμό και την οικονομία της ΕΕ.

Η έρευνα δημόσιων και ιδιωτικών φορέων στα κράτη μέλη μπορεί να συντελέσει σημαντικά στη δημιουργία αυτών των οφελών, ενώ καθήκον της Ευρατόμ είναι να λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς τις εθνικές προσπάθειες υλοποιώντας ένα πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης που θα καλύπτει το σύνολο της Κοινότητας.

Η έρευνα που λαμβάνει στήριξη από την Ευρατόμ αναμένεται να βοηθήσει τα κράτη μέλη και τη βιομηχανία να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις της Συνθήκης Ευρατόμ και των οδηγιών Ευρατόμ για την πυρηνική ασφάλεια, τα βασικά πρότυπα ασφάλειας και τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων. Αναμένεται επίσης να στηρίζει τις απαιτήσεις διασφαλίσεων της Ευρατόμ που προβλέπονται στο κεφάλαιο 7 της Συνθήκης Ευρατόμ και στον σχετικό κανονισμό.

Προκειμένου να ευθυγραμμιστεί με τη διάρκεια του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και του ΠΔΠ, το προτεινόμενο Πρόγραμμα θα υλοποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 7 της Συνθήκης Ευρατόμ για 2 έτη (από τις αρχές του 2026 έως το τέλος του 2027).

¹ Όπως αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

Το προτεινόμενο Πρόγραμμα θα συνεχίσει τις βασικές ερευνητικές δραστηριότητες του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025 στους τομείς της πυρηνικής ασφάλειας, της πυρηνικής προστασίας και των πυρηνικών διασφαλίσεων, της διαχείρισης αποβλήτων και της ακτινοπροστασίας, καθώς και της παραγωγής ενέργειας με σύντηξη.

- 1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή παρέμβαση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.

Μέσω της συνεργατικής έρευνας, το Πρόγραμμα διευκόλυνε την υιοθέτηση μιας πανενωσιακής προσέγγισης όσον αφορά: i) τη βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας και της ακτινοπροστασίας σε όλα τα πεδία εφαρμογής και ii) την πρόκληση της ανάπτυξης της σύντηξης ως πηγής ενέργειας. Με το Πρόγραμμα αυξάνεται σημαντικά η ικανότητα της ΕΕ να κινητοποιεί ευρύτερη δεξαμενή αριστείας, εμπειρογνωσίας και πολυεπιστημονικότητας για την πυρηνική έρευνα, δεδομένου ότι επιτεύχθηκε αντίκτυπος ο οποίος υπερβαίνει κατά πολύ εκείνον που θα μπορούσε να επιτευχθεί σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Τα ανωτέρω συνεπάγονται ιδιαίτερα οφέλη για τα μικρότερα κράτη μέλη, τα οποία μπόρεσαν να επωφεληθούν από τις οικονομίες κλίμακας που προέκυψαν λόγω της συγκέντρωσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και από την ανοικτή πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του JRC.

Μέσω του JRC, το Πρόγραμμα παρέχει σημαντικές ανεξάρτητες επιστημονικές συμβουλές για τη στήριξη της υλοποίησης των πολιτικών της ΕΕ στους τομείς της πυρηνικής ασφάλειας, της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, της ακτινοπροστασίας, της πυρηνικής προστασίας, των πυρηνικών διασφαλίσεων και της μη διάδοσης. Οι μοναδικές υποδομές και τα εργαστήρια του JRC του επιτρέπουν να διαδραματίσει καίριο ρόλο στην προώθηση της πυρηνικής έρευνας και στην παροχή μοναδικών ευκαιριών κατάρτισης στην ΕΕ.

- 1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Τα πορίσματα της εκ των υστέρων αξιολόγησης του Προγράμματος Ευρατόμ της περιόδου 2014-2020 και της ενδιάμεσης αξιολόγησης του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025 ελήφθησαν υπόψη κατά την κατάρτιση της παρούσας πρότασης.

- 1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος είχε ήδη καθοριστεί στο ΠΔΠ 2021-2027.

Οι συνέργειες με άλλα προγράμματα της ΕΕ (ιδίως το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη») προβλέπονται στο άρθρο 10 του προτεινόμενου κανονισμού. Το παράρτημα IV του κανονισμού για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» περιέχει διατάξεις που προωθούν συνέργειες με το Πρόγραμμα Ευρατόμ και εστιάζουν σε δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης και σε κοινή έρευνα για οριζόντιες πτυχές της ασφαλούς και αξιόπιστης χρήσης εφαρμογών της ιοντίζουσας ακτινοβολίας εκτός της ηλεκτροπαραγωγής σε τομείς όπως η ιατρική, η βιομηχανία, η γεωργία, το διάστημα, η κλιματική αλλαγή, η ασφάλεια και η ετοιμότητα αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και η συμβολή στην πυρηνική επιστήμη.

1.5.5. Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής

Πρόσθετη χρηματοδότηση θα μπορούσε να προέλθει από τη σύνδεση τρίτων χωρών με το Πρόγραμμα Ευρατόμ. Η Επιτροπή εξετάζει επίσης το ενδεχόμενο εφαρμογής του άρθρου 15 παράγραφος 3 του δημοσιονομικού κανονισμού (επαναχρησιμοποίηση αποδεσμεύσεων) στα κονδύλια του Προγράμματος Ευρατόμ της περιόδου 2014-2020 που είχαν δεσμευτεί για το InnonFin (πρόκατοχος του InvestEU) και δεν κατέστη δυνατόν να χρησιμοποιηθούν από την ΕΤΕπ λόγω έλλειψης χρηματοδοτήσιμων από τράπεζα προτάσεων. Η ανάκτηση του ποσού των 20 εκατ. EUR (που ισοδυναμεί με το 8 % του τρέχοντος προϋπολογισμού σχάσης του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025) θα επιτρέψει στην Ευρατόμ να έχει αντίκτυπο στις νέες προκλήσεις στον πυρηνικό τομέα.

1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας

περιορισμένη διάρκεια

- με ισχύ από 1η Ιανουαρίου 2026 έως 31 Δεκεμβρίου 2027
- Δημοσιονομικές επιπτώσεις από το 2026 έως το 2027 για πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων και από το 2026 έως το 2030 για πιστώσεις πληρωμών.

απεριόριστη διάρκεια

- περίοδος σταδιακής εφαρμογής από το EEEE έως το EEEE,
- και στη συνέχεια πλήρης εφαρμογή.

1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού²

Άμεση διαχείριση από την Επιτροπή

- από τις υπηρεσίες της, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της στις αντιπροσωπείες της Ένωσης

- από τους εκτελεστικούς οργανισμούς

Επιμερισμένη διαχείριση με τα κράτη μέλη

Έμμεση διαχείριση με ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού:

- σε τρίτες χώρες ή οργανισμούς που αυτές έχουν ορίσει·
- σε διεθνείς οργανισμούς και στις οργανώσεις τους (να προσδιοριστούν)·
- στην ΕΤΕπ και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων·
- στους οργανισμούς που αναφέρονται στα άρθρα 70 και 71 του δημοσιονομικού κανονισμού·
- σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου·
- σε οργανισμούς που διέπονται από ιδιωτικό δίκαιο και έχουν αποστολή δημόσιας υπηρεσίας, στον βαθμό που τους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις·
- σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους στους οποίους έχει ανατεθεί η εκτέλεση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και στους οποίους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις·
- σε οργανισμούς ή πρόσωπα επιφορτισμένα με την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας βάσει του τίτλου V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα οποία προσδιορίζονται στην αντίστοιχη βασική πράξη
- *Αν αναφέρονται περισσότεροι του ενός τρόποι διαχείρισης, να διευκρινιστούν στο τμήμα «Παρατηρήσεις».*

Παρατηρήσεις

Η Επιτροπή θα υλοποιήσει το Πρόγραμμα μέσω άμεσης και έμμεσης διαχείρισης από ευρωπαϊκές συμπράξεις (βλ. άρθρο 6 παράγραφος 1 της πρότασης). Ορισμένες από τις

² Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις μεθόδους εκτέλεσης του προϋπολογισμού, καθώς και οι παραπομπές στον δημοσιονομικό κανονισμό είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

συμπράξεις που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρατόμ θα υλοποιήσουν τη χρηματοδότηση μέσω διαδοχικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Να προσδιοριστούν η συχνότητα και οι όροι.

Όλα τα δεδομένα σχετικά με τις διαδικασίες διαχείρισης (αιτήσεις, ποσοστά έγκρισης, χρόνος έως την καταβολή της επιχορήγησης, είδος δικαιούχου κ.λπ.) θα συλλέγονται, θα αποθηκεύονται και θα διατίθενται σε πραγματικό χρόνο μέσω ειδικής βάσης δεδομένων.

Σε εκθέσεις θα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες διαχείρισης και, σταδιακά, πληροφορίες για τις εκροές και τα αποτελέσματα. Θα διεξαχθεί κοινή τελική αξιολόγηση του παρόντος Προγράμματος και του Προγράμματος της περιόδου 2021-2025.

Έχουν καθοριστεί βραχυπρόθεσμοι, μεσοπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι δείκτες βάσει διαφόρων κατευθύνσεων επιπτώσεων. Οι κανόνες όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων από τους συμμετέχοντες σχεδιάστηκαν βάσει των εν λόγω δεικτών και με παράλληλο στόχο τον περιορισμό του διοικητικού φόρτου γι' αυτούς. Όπου είναι δυνατόν, τα δεδομένα θα συλλέγονται από ανοικτές πηγές.

Πέραν αυτών, οι άμεσες δράσεις του JRC αξιολογούνται τόσο εσωτερικά, μέσω εσωτερικής παρακολούθησης και αξιολόγησης του ερευνητικού αντίκτυπου, όσο και εξωτερικά από ομάδα εμπειρογνομόνων κορυφαίου επιπέδου που επιλέγονται σε συνεννόηση με το διοικητικό συμβούλιο του JRC.

2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Αιτιολόγηση των τρόπων διαχείρισης, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της προτεινόμενης στρατηγικής ελέγχου

Το Πρόγραμμα Ευρατόμ θα υλοποιηθεί με άμεση διαχείριση. Ωστόσο, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει, εφόσον το κρίνει σκόπιμο και αποτελεσματικό, την υλοποίηση δραστηριοτήτων Ευρατόμ μέσω επιμερισμένης και/ή έμμεσης διαχείρισης (μέσω ευρωπαϊκών συμπράξεων).

Η στρατηγική ελέγχου θα βασίζεται:

- σε διαδικασίες για την επιλογή των καλύτερων έργων και τη μετατροπή τους σε νομικά μέσα·
- σε διαχείριση έργων και συμβάσεων καθ' όλη τη διάρκεια ζωής εκάστου έργου·
- σε εκ των προτέρων ελέγχους όλων των απαιτήσεων·
- σε πιστοποιητικά οικονομικών καταστάσεων πάνω από συγκεκριμένο όριο·
- σε εκ των υστέρων δειγματοληπτικούς ελέγχους των πληρωμών απαιτήσεων·
- σε επιστημονική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των έργων.

Σύμφωνα με τους ελέγχους του προγράμματος «Ορίζων 2020» (συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Ευρατόμ), τα ποσοστά σφάλματος έχουν διατηρηθεί ικανοποιητικά εντός του αναμενόμενου εύρους (βλ. σημείο 2.2.2). Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι, ακόμη και αν εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω βελτίωση, τα μέτρα απλούστευσης που έχουν ήδη θεσπιστεί ήταν αποτελεσματικά.

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους

Το βασικό μοντέλο χρηματοδότησης μέχρι σήμερα συνίστατο στην επιστροφή των επιλέξιμων δαπανών. Όπως έχει επανειλημμένως επισημάνει το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, πιο πρόσφατα στην ετήσια έκθεσή του για το 2016, «ο σοβαρότερος κίνδυνος για την κανονικότητα των πράξεων είναι ο μη εντοπισμός και η μη διόρθωση των μη επιλέξιμων δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι, πριν από την απόδοσή τους. Ο κίνδυνος αυτός είναι ιδιαίτερα υψηλός όσον αφορά το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο, και κατ' αναλογία το Πρόγραμμα Ευρατόμ, το οποίο διέπεται από περίπλοκους κανόνες επιλεξιμότητας που συχνά παρερμηνεύονται από τους δικαιούχους (ιδίως από εκείνους που είναι λιγότερο εξοικειωμένοι με τους κανόνες, όπως οι ΜΜΕ, οι συμμετέχοντες για πρώτη φορά και οι οντότητες από τρίτες χώρες).

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αναγνώρισε την αξία των απλουστεύσεων που θεσπίστηκαν στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020» (συνεπώς και στο Πρόγραμμα Ευρατόμ της περιόδου 2014-2020). Συνέστησε, ωστόσο, στην ετήσια έκθεσή του για το 2016, την ευρύτερη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους (στο εξής: ΑΕΚ). Οι εν λόγω ΑΕΚ χρησιμοποιούνται ήδη σε τμήματα του Προγράμματος ή για συγκεκριμένα είδη δαπανών.

Όσον αφορά τις επιχορηγήσεις, το εκτιμώμενο αντιπροσωπευτικό ποσοστό σφάλματος στο έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο (συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Ευρατόμ) ήταν 5 %, με το «εναπομένον» ποσοστό σφάλματος να κυμαίνεται γύρω στο 3 %, συνυπολογιζόμενου του συνόλου των ανακτήσεων και των διορθώσεων που πραγματοποιήθηκαν ή θα πραγματοποιηθούν. Ωστόσο, τα ποσοστά σφάλματος ήταν χαμηλότερα στα τμήματα εκείνα του προγράμματος όπου ήταν δυνατή η ευρύτερη χρήση ΑΕΚ και/ή όπου συμμετείχε μια μικρή και σταθερή ομάδα δικαιούχων.

Με βάση τα αποτελέσματα του προγράμματος «Ορίζων 2020» (συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Ευρατόμ), το αντιπροσωπευτικό ποσοστό σφάλματος ανέρχεται σε περίπου 3 %, ενώ το εναπομένον ποσοστό σφάλματος βρίσκεται κάτω από το 2,5 %. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι πρόκειται για μια πρόωμη εκτίμηση που θα πρέπει να χρησιμοποιείται με προσοχή και ότι το ποσοστό είναι πιθανό να αυξηθεί, ενδεχομένως σε περίπου 3-4 %. (Το επίπεδο σφάλματος που αναμενόταν από την Επιτροπή για την πρότασή της για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και το Πρόγραμμα Ευρατόμ της περιόδου 2014-2018 ήταν 3,5 %, αν και σε αυτό δεν λαμβάνονταν υπόψη οι διάφορες περαιτέρω πολυπλοκότητες που προστέθηκαν κατά τη νομοθετική διαδικασία). Το εναπομένον ποσοστό σφάλματος αναμένεται να παραμείνει αρκετά κάτω του 3 %, είναι όμως πολύ νωρίς για να αποφανθεί κανείς αν θα επιτευχθεί το ποσοστό του 2 %.

Ορισμένα σφάλματα προκύπτουν διότι οι δικαιούχοι δεν κατανοούν τους κανόνες. Τα εν λόγω σφάλματα μπορούν να αντιμετωπιστούν με απλούστευση, μολονότι σε κάθε περίπτωση θα υφίσταται ένας σχετικός βαθμός πολυπλοκότητας. Άλλα σφάλματα προκύπτουν διότι οι δικαιούχοι δεν τηρούν τους κανόνες. Παρότι αυτό συμβαίνει μόνο σε λίγες περιπτώσεις, το θέμα δεν θα επιλυθεί με την απλούστευση των ισχυόντων κανόνων.

Από την ανάλυση των ποσοστών σφάλματος που διενεργήθηκε για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» (συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Ευρατόμ) και τους ελέγχους που έχουν διενεργηθεί έως σήμερα προκύπτουν οι ακόλουθες πληροφορίες.

— Περίπου το 69 % των σφαλμάτων αφορούν σφάλματα στη χρέωση των δαπανών προσωπικού. Τα συνήθη προβλήματα που εντοπίζονται είναι ο εσφαλμένος υπολογισμός των παραγωγικών ωρών· εσφαλμένα ποσοστά ή εσφαλμένος αριθμός ωρών που καταγράφηκαν.

— Περίπου το 21 % των σφαλμάτων αφορούν άλλες άμεσες δαπάνες (όχι προσωπικού). Το πλέον σύνηθες σφάλμα που εντοπίζεται είναι η έλλειψη άμεσης μέτρησης των δαπανών.

— Περίπου το 8 % των σφαλμάτων αφορούν δαπάνες υπεργολαβίας και το 24 % οδοιορικά.

Τα σφάλματα που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια ελέγχων του προγράμματος «Ορίζων 2020» και του Προγράμματος Ευρατόμ καταδεικνύουν ότι ορισμένα από αυτά θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί μέσω της απλούστευσης και της αποφυγής της περιττής τυπολατρίας ως προς τους κανόνες. Βελτιώσεις είχαν εισαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020», του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και του Προγράμματος Ευρατόμ της περιόδου 2021-2025 (νέοι κανόνες για την εσωτερική τιμολόγηση και τις πρόσθετες αμοιβές, για παράδειγμα). Ωστόσο, ο αντίκτυπος των αλλαγών αυτών στο ποσοστό σφάλματος δεν είναι ακόμη γνωστός.

Η ευρύτερη χρήση ΑΕΚ, όπως οι ενιαίοι συντελεστές και οι μοναδιαίες δαπάνες, καθώς και η συνεχιζόμενη απλούστευση των κανόνων, θα συντελέσουν στη μείωση του μελλοντικού ποσοστού σφάλματος, που υπολογίζεται σε 3-4 % σε αντιπροσωπευτική βάση. Ωστόσο, παραμένει το υποκείμενο πρόβλημα των σφαλμάτων μιας μεθόδου χρηματοδότησης που βασίζεται στην επιστροφή των επιλέξιμων δαπανών. Σε ένα τέτοιο σύστημα, το αντιπροσωπευτικό ποσοστό σφάλματος μπορεί να μειωθεί στο 2,5-3,5 %, ενώ το εναπομένον ποσοστό σφάλματος, μετά τις διορθώσεις, εκτιμάται γύρω στο 2 % (χωρίς να είναι απαραίτητος κάτω από αυτό).

Στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» καθιερώθηκε ευρύτερα η κατ' αποκοπή χρηματοδότηση. Ως εκ τούτου, επιτρέπεται η πραγματοποίηση πληρωμής με την παράδοση ικανοποιητικού επιστημονικού παραδοτέου. Δεν απαιτείται κανένα πρόσθετο δικαιολογητικό για την εν λόγω πληρωμή, όπως τιμολόγια, δελτία χρόνου εργασίας, αποδείξεις πληρωμής κ.λπ. Κατά συνέπεια δεν προκύπτουν δημοσιονομικά σφάλματα.

Η πρόταση για το Πρόγραμμα Ευρατόμ επιτρέπει στην Επιτροπή να χρησιμοποιήσει το μοντέλο της χρηματοδότησης με κατ' αποκοπή ποσά κατά την περίοδο 2026-2027. Το μοντέλο αυτό θα αξιολογηθεί, ιδίως για να διαπιστωθεί αν καθιστά δυνατή την επίτευξη όλων των στόχων του Προγράμματος (και όχι μόνο τη μείωση του ποσοστού σφάλματος). Η πληρωμή με κατ' αποκοπή ποσά θα μετατοπίσει τους κινδύνους σε άλλα στάδια του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, με αποτέλεσμα να αυξηθεί η σημασία της αξιολόγησης και της εξέτασης των παραδοτέων.

Ο αριθμός των πράξεων που πραγματοποιούνται σημαίνει ότι ένα υψηλό επίπεδο συστηματικού εκ των προτέρων ελέγχου θα αποβεί εξαιρετικά δαπανηρό. Ως εκ τούτου, η υφιστάμενη στρατηγική ελέγχου βασίζεται σε εκ των προτέρων και εκ των υστέρων ελέγχους βάσει κινδύνου προκειμένου να υπολογιστεί το επίπεδο σφάλματος, καθώς και να εντοπιστούν και να ανακτηθούν μη επιλέξιμα ποσά. Η εν λόγω στρατηγική ελέγχου θεωρείται αποτελεσματική δεδομένου ότι τα ποσοστά σφάλματος έχουν παραμείνει εντός του καθορισμένου εύρους. Δεν προτείνεται

ριζική αλλαγή, αλλά ορισμένες πτυχές θα αναπτυχθούν περαιτέρω, για παράδειγμα, θα συμπεριληφθεί ο έλεγχος συστημάτων και διαδικασιών.

- 2.2.3. *Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)*

Το κόστος του συστήματος ελέγχου (αξιολόγηση, επιλογή, διαχείριση έργου, εκ των προτέρων και εκ των υστέρων έλεγχος) εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 3-4 % για το σύνολο των υπηρεσιών της Επιτροπής που ήταν επιφορτισμένες με την υλοποίηση των προηγούμενων προγραμμάτων-πλαισίων το 2017 (συμπεριλαμβανομένου του κόστους διαχείρισης του εβδόμου προγράμματος-πλαίσιου και του προγράμματος «Ορίζων 2020»). Το εν λόγω κόστος θεωρείται εύλογο λαμβανομένων υπόψη των προσπαθειών που απαιτούνται για τη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων, καθώς και του αριθμού των πράξεων.

Το εκτιμώμενο επίπεδο κινδύνου σφάλματος κατά την πληρωμή επιχορηγήσεων στο πλαίσιο μοντέλου χρηματοδότησης που βασίζεται στην επιστροφή των επιλέξιμων δαπανών είναι 2,5-3,5 %. Ο κίνδυνος σφάλματος κατά την περάτωση (μετά τους ελέγχους και τις διορθώσεις) κυμαίνεται γύρω στο, αλλά όχι απαραίτητα κάτω από, 2 %. Ο αναμενόμενος κίνδυνος σφάλματος για επιχορηγήσεις με μοντέλο χρηματοδότησης με κατ' αποκοπή ποσά πλησιάζει το 0 % (κατά την πληρωμή και κατά την περάτωση). Η συνολική προσδοκία όσον αφορά τα ποσοστά σφάλματος θα εξαρτηθεί από την ισορροπία μεταξύ των δύο μεθόδων χρηματοδότησης (επιστροφή επιλέξιμων δαπανών και κατ' αποκοπή ποσά). Πρόθεση της Επιτροπής είναι να εφαρμόσει τη μέθοδο της χρηματοδότησης με κατ' αποκοπή ποσά όπου κρίνεται σκόπιμο. Ωστόσο, ο βασικός λόγος για την έγκριση της χρηματοδότησης με κατ' αποκοπή ποσά δεν θα είναι η μείωση του ποσοστού σφάλματος, αλλά η επίτευξη όλων των στόχων του Προγράμματος. Το εν λόγω σενάριο βασίζεται στην παραδοχή ότι τα μέτρα απλούστευσης δεν θα υποστούν ουσιαστικές τροποποιήσεις κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Σημείωση: το παρόν τμήμα αφορά αποκλειστικά τη διαδικασία διαχείρισης επιχορηγήσεων. Για διοικητικές και λειτουργικές δαπάνες που πραγματοποιούνται μέσω διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων, ο κίνδυνος σφάλματος κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο θα πρέπει να είναι μικρότερος του 2 %.

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

Να προσδιοριστούν τα ισχύοντα ή τα προβλεπόμενα μέτρα πρόληψης και προστασίας, π.χ. στη στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης.

Οι συμφωνίες συνεισφοράς που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό οι οποίες θα συναφθούν με τρίτα μέρη θα προβλέπουν την εποπτεία και τον οικονομικό έλεγχο από την Επιτροπή ή οποιονδήποτε εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό της, μαζί με ελέγχους από το Ελεγκτικό Συνέδριο ή την OLAF, οι οποίοι διεξάγονται —επιτόπου, εάν χρειάζεται— κατά την κρίση της ΕΕ.

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

- Υφιστάμενες γραμμές του προϋπολογισμού

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός	ΔΠ/ΜΔΠ ¹	χωρών ΕΖΕΣ ²	υποψηφίων για ένταξη χωρών και δυνάμει υποψηφίων μελών ³	άλλων τρίτων χωρών	άλλα έσοδα για ειδικό προορισμό
Η1	01 01 02 Δαπάνες στήριξης για το «πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ»					
	01 01 02 01 Δαπάνες σχετικές με μόνιμους και έκτακτους υπαλλήλους που υλοποιούν το «πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ» — Έμμεση έρευνα.	ΜΔΠ				
	01 01 02 02 Εξωτερικό προσωπικό που υλοποιεί το «πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ» — Έμμεση έρευνα.	ΜΔΠ				
	01 01 02 03 Άλλες δαπάνες διαχείρισης για το «πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ» — Έμμεση έρευνα.	ΜΔΠ				
	01 01 02 11 Δαπάνες σχετικές με μόνιμους και έκτακτους υπαλλήλους που υλοποιούν το πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ — Άμεση έρευνα	ΜΔΠ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
	01 01 02 12 Εξωτερικό προσωπικό που υλοποιεί το πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ — Άμεση έρευνα	ΜΔΠ				
	01 01 02 13 Άλλες δαπάνες διαχείρισης για το πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ — Άμεση έρευνα	ΜΔΠ				
	01 03 Επιχειρησιακός προϋπολογισμός του προγράμματος Ευρατόμ	ΔΠ				
	01 03 01 Έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της σύντηξης (έμμεσες δράσεις)					
	01 03 02 Πυρηνική σχάση, πυρηνική ασφάλεια και ακτινοπροστασία (έμμεσες δράσεις)					
01 03 03 Πυρηνικές άμεσες δράσεις του						

¹ ΔΠ = Διαχωριζόμενες πιστώσεις / ΜΔΠ = Μη διαχωριζόμενες πιστώσεις.

² ΕΖΕΣ: Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών.

³ Υποψήφιες χώρες και, κατά περίπτωση, δυνάμει υποψήφια μέλη από τα Δυτικά Βαλκάνια.

	Κοινού Κέντρου Ερευνών					
--	------------------------	--	--	--	--	--

- Νέες γραμμές του προϋπολογισμού των οποίων έχει ζητηθεί η δημιουργία

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός	ΔΠ/ΜΔΠ	χωρών ΕΖΕΣ	υποψηφίων για ένταξη χωρών και δυνάμει υποψηφίων μελών	άλλων τρίτων χωρών	άλλα έσοδα για ειδικό προορισμό

3.2. Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις

- Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων
- Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων, όπως αναλύεται κατωτέρω:

3.2.1.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	1	Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία
---	---	--

ΓΑ: RTD			Έτος 2026	Έτος 2027	Μετά το 2027	ΣΥΝΟΛΟ
• Επιχειρησιακές πιστώσεις						
01 03 01 Έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της σύντηξης	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1α)	116,037	122,196		238,233
	Πληρωμές	(2α)	46,414	49,478	142,341	238,233
01 03 02 Πυρηνική σχάση, πυρηνική ασφάλεια και ακτινοπροστασία (έμμεσες δράσεις)	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1β)	52,998	55,811		108,809
	Πληρωμές	(2β)	21,199	22,924	64,686	108,809
Πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενες από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων ⁵⁸						
01 01 02 01 Δαπάνες σχετικές με μόνιμους και έκτακτους υπαλλήλους που υλοποιούν το «πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ» — Έμμεση έρευνα	Αναλήψεις υποχρεώσεων = Πληρωμές	(3α)	8,223	8,523		16,746
01 01 02 02 Εξωτερικό προσωπικό που υλοποιεί το «πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ» — Έμμεση έρευνα	Αναλήψεις υποχρεώσεων = Πληρωμές	(3β)	0,348	0,361		0,708

⁵⁸ Τεχνική και/ή διοικητική βοήθεια και δαπάνες στήριξης της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρώην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

01 01 02 03 Άλλες δαπάνες διαχείρισης για το «πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ» — Έμμεση έρευνα	Αναλήψεις υποχρεώσεων = Πληρωμές	(3γ)	1,658	1,718		3,376
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων για τη ΓΔ RTD	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=1α+1β+3α+3β+3γ	179,263	188,609		367,872
	Πληρωμές	=2α+2β+3α+3β+3γ	77,841	83,004	207,027	367,872
ΓΔ: JRC			Έτος 2026	Έτος 2027	Μετά το 2027 (βλ. σημείο 1.6)	ΣΥΝΟΛΟ
• Επιχειρησιακές πιστώσεις						
01.0303 Πυρηνικές άμεσες δράσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1α)	12,500	12,500		25,000
	Πληρωμές	(2α)	3,700	9,700	11,600	25,000
Πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενες από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων ⁵⁹						
01 01 02 11 Δαπάνες σχετικές με μόνιμους και έκτακτους υπαλλήλους που υλοποιούν το πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ — Άμεση έρευνα	Αναλήψεις υποχρεώσεων = Πληρωμές	(3α)	56,277	57,277		113,554
01 01 02 12 Εξωτερικό προσωπικό που υλοποιεί το πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ — Άμεση έρευνα	Αναλήψεις υποχρεώσεων = Πληρωμές	(3β)	10,455	10,455		20,910
01 01 02 13 Άλλες δαπάνες διαχείρισης για το πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ — Άμεση έρευνα	Αναλήψεις υποχρεώσεων = Πληρωμές	(3γ)	35,314	35,697		71,011
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=1α+3α+3β+3γ	114,546	115,929		230,475

⁵⁹ Τεχνική και/ή διοικητική βοήθεια και δαπάνες στήριξης της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρώην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

για τη ΓΔ JRC	Πληρωμές	=2α+3α+3β+3γ	105,746	113,129	11,600	230,475
----------------------	----------	--------------	----------------	----------------	---------------	----------------

• ΣΥΝΟΛΟ επιχειρησιακών πιστώσεων	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(4)	181,534	190,507	0	372,041
	Πληρωμές	(5)	71,313	82,102	218,627	372,041
• ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων	Αναλήψεις υποχρεώσεων = Πληρωμές	(6)	112,275	114,031		226,306
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 1 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=4+ 6	293,809	304,538		598,347
	Πληρωμές	=5+ 6	183,588	196,133	218,627	598,347

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	7	«Διοικητικές δαπάνες»
---	----------	-----------------------

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

		Έτος 2026	Έτος 2027	Μετά το 2027 (βλ. σημείο 1.6)			ΣΥΝΟΛΟ
ΓΔ: <.....>							
• Ανθρώπινοι πόροι							
• Άλλες διοικητικές δαπάνες							
ΣΥΝΟΛΟ ΓΔ <.....>	Πιστώσεις						

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	(Σύνολο αναλήψεων υποχρεώσεων = Σύνολο πληρωμών)						
---	--	--	--	--	--	--	--

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

		Έτος 2026	Έτος 2027	Μετά το 2027 Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)			ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Αναλήψεις υποχρεώσεων						
	Πληρωμές						

3.2.2. Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται με επιχειρησιακές πιστώσεις

Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Να προσδιοριστούν οι στόχοι και τα αποτελέσματα ↓			Έτος N	Έτος N+1	Έτος N+2	Έτος N+3	Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)										ΣΥΝΟΛΟ		
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ																		
	Είδος ⁶⁰	Μέσο κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Συνολικός αριθ.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 1 ⁶¹ ...																			
- Αποτέλεσμα																			
- Αποτέλεσμα																			
- Αποτέλεσμα																			
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 1																			
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 2 ...																			
- Αποτέλεσμα																			
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 2																			
ΣΥΝΟΛΑ																			

⁶⁰ Τα αποτελέσματα είναι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που θα παρασχεθούν (π.χ.: αριθμός ανταλλαγών φοιτητών που θα χρηματοδοτηθούν, αριθμός χλμ. οδών που θα κατασκευαστούν κ.λπ.).

⁶¹ Όπως περιγράφεται στο σημείο 1.4.2. «Ειδικό στόχοι ...»

3.2.3. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις

- Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα
- Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα, όπως αναλύεται κατωτέρω:

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

	Έτος 2026	Έτος 2027	ΣΥΝΟΛΟ
ΤΟΜΕΑΣ 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου			
Ανθρώπινοι πόροι			
Άλλες διοικητικές δαπάνες			
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου			

Εκτός του ΤΟΜΕΑ 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Έτος 2026	Έτος 2027	ΣΥΝΟΛΟ
Ανθρώπινοι πόροι	75,303	76,616	151,918
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα	36,972	37,415	74,387
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	112,275	114,031	226,305

ΣΥΝΟΛΟ	112,275	114,031	226,305
---------------	----------------	----------------	----------------

Οι απαιτούμενες πιστώσεις για ανθρώπινους πόρους και άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα θα καλυφθούν από τις πιστώσεις της ΓΔ που έχουν ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχουν ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ, οι οποίες θα συμπληρωθούν, αν χρειαστεί, με τυχόν πρόσθετα κονδύλια που μπορεί να χορηγηθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

3.2.3.1. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους

- Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων.
- Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως αναλύεται κατωτέρω:

Εκτίμηση η οποία πρέπει να εκφράζεται σε μονάδες ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης

	Έτος 2026	Έτος 2027
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)		
20 01 02 01 (στην έδρα και στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής)		
20 01 02 03 (στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		
01 01 02 01 (έμμεση έρευνα)	47	47
01 01 02 11 (άμεση έρευνα)	396	390
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)		
• Εξωτερικό προσωπικό (σε μονάδα ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης: ΠΙΑ)⁶²		
20 02 01 (AC, END, INT από το συνολικό κονδύλιο)	0	0
20 02 03 (AC, AL, END, INT και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)	0	0
XX 01 xx yy zz ⁶³	— στην έδρα	
	— στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	
01 01 02 02 (AC, END, INT — έμμεση έρευνα)	4	4
01 01 02 12 (AC, END, INT — άμεση έρευνα)	153	138
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)		
ΣΥΝΟΛΟ	600	579

XX είναι ο σχετικός τομέας πολιτικής ή ο σχετικός τίτλος του προϋπολογισμού.

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους θα καλυφθούν από το προσωπικό της ΓΔ που έχει ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχει ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ, το οποίο θα συμπληρωθεί, αν χρειαστεί, με τυχόν πρόσθετους πόρους που μπορεί να διατεθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

Περιγραφή των προς εκτέλεση καθηκόντων:

Μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων	Καθήκοντα που απορρέουν από τη διαχείριση και την υλοποίηση του ειδικού προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ όσων κατέχουν θέσεις στους εγκεκριμένους πίνακες προσωπικού και συμμετέχουν σε έμμεσες και άμεσες ερευνητικές δράσεις.
Εξωτερικού προσωπικού	Καθήκοντα εξωτερικού προσωπικού που υλοποιεί το ειδικό πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ, με τη μορφή άμεσων και έμμεσων ερευνητικών δράσεων

⁶² AC = Συμβασιούχος υπάλληλος· AL = Τοπικός υπάλληλος· END = Αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας· INT = Προσωρινό προσωπικό· JPD = Νέος επαγγελματίας σε αντιπροσωπεία της ΕΕ.

⁶³ Επιμέρους ανώτατο όριο εξωτερικού προσωπικού που καλύπτεται από επιχειρησιακές πιστώσεις (πρώην γραμμές «ΒΑ»).

3.2.4. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

Η πρόταση/πρωτοβουλία:

- μπορεί να χρηματοδοτηθεί εξ ολοκλήρου με ανακατανομή εντός του οικείου τομέα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ).

--

- συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση του αδιάθετου περιθωρίου στο πλαίσιο του αντίστοιχου τομέα του ΠΔΠ και/ή τη χρήση ειδικών μηχανισμών, όπως ορίζεται στον κανονισμό για το ΠΔΠ.

--

- συνεπάγεται την αναθεώρηση του ΠΔΠ.

--

3.2.5. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση

Η πρόταση/πρωτοβουλία:

- δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτους
- προβλέπει τη συγχρηματοδότηση από τρίτους που εκτιμάται κατωτέρω:

Πιστώσεις σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

	2026	2027	Σύνολο
Προσδιορισμός του φορέα συγχρηματοδότησης			
ΣΥΝΟΛΟ συγχρηματοδοτούμενων πιστώσεων	π.υ.	π.υ.	π.υ.

3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

- Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στα έσοδα.
- Η πρόταση/πρωτοβουλία έχει τις δημοσιονομικές επιπτώσεις που περιγράφονται κατωτέρω:
 - στους ιδίους πόρους
 - στα λοιπά έσοδα

Να αναφερθεί αν τα έσοδα προορίζονται για γραμμές δαπανών

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Γραμμή εσόδων του προϋπολογισμού:	Διαθέσιμες πιστώσεις για το τρέχον οικονομικό έτος	Επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας ¹	
		2026	2027
Θέση 6011 Θέση 6012 Θέση 6013 Θέση 6031	π.υ.	π.υ.	π.υ.

Ως προς τα έσοδα για ειδικό προορισμό, να προσδιοριστούν οι γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται.

01 03XX Πιστώσεις προερχόμενες από τη συμμετοχή τρίτων μερών

Άλλες παρατηρήσεις (π.χ. μέθοδος/τύπος για τον υπολογισμό των επιπτώσεων στα έσοδα ή τυχόν άλλες πληροφορίες).

Οι τρίτες χώρες ενδέχεται να συνεισφέρουν στο πρόγραμμα μέσω συμφωνιών σύνδεσης. Οι όροι που καθορίζουν το ύψος της χρηματοδοτικής συνεισφοράς θεσπίζονται στη συμφωνία σύνδεσης με κάθε χώρα και διασφαλίζουν αυτόματη διόρθωση τυχόν σημαντικής ανισορροπίας όσον αφορά το ποσό που λαμβάνουν μέσω της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα οντότητες εγκατεστημένες στη συνδεδεμένη χώρα, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος διαχείρισης του προγράμματος.

4. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

4.1. Απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας

Ο παρών κανονισμός δεν περιλαμβάνει πρόσθετες απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 και περιλαμβάνουν απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας όσον αφορά τη συλλογή, τη διαβίβαση, την αποθήκευση και την ανταλλαγή πληροφοριών.

4.2. Δεδομένα

Ο παρών κανονισμός δεν περιλαμβάνει πρόσθετες απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας για τη συλλογή, την επεξεργασία, την παραγωγή, την ανταλλαγή ή την κοινοχρησία δεδομένων. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.

¹ Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (δασμούς, εισφορές ζάχαρης), τα αναγραφόμενα ποσά πρέπει να είναι καθαρά, δηλ. τα ακαθάριστα ποσά μετά την αφαίρεση του 20 % για έξοδα είσπραξης.

4.3. Ψηφιακές λύσεις

Ο παρών κανονισμός δεν περιλαμβάνει πρόσθετες απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας που να χρειάζονται ψηφιακές λύσεις. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.

4.4. Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας

Ο παρών κανονισμός δεν περιλαμβάνει πρόσθετες απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας που να αφορούν ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.

4.5. Μέτρα στήριξης της ψηφιακής υλοποίησης

Ο παρών κανονισμός δεν περιλαμβάνει πρόσθετες απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας για τις οποίες να απαιτούνται ειδικά μέτρα εφαρμογής. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.